

SVEUČILIŠTE
JOSIPA JURJA
ŠCROSSMAYERA
U OSIJEKU

FILOZOFSKI
FAKULTET

ODSJEK ZA POVIJEST

SAMOANALIZA

Osijek, srpanj 2009.

SADRŽAJ:

1. Opravdanost izvođenja studijskog programa	3
2. Usklađenost studijskog programa s misijom i strateškim ciljevima sveučilišta odnosno Filozofskog fakulteta	5
3. Prikladnost naziva studijskog programa i ishoda učenja (općih i posebnih kompetencija) koji su definirani u studijskom programu	6
4. Struktura studijskog programa	6
5. Kolegiji u studijskom programu	8
6. Izvedba studijskog programa	10
6a. Studenti	10
6b. Nastavnici	33
6c. Prostor, oprema i novčana sredstva koja su potrebna za izvođenje studijskog programa.....	36
6d. Suradnja s drugim ustanovama	37
7. Razina usporedivosti studijskoga programa s akreditiranim srodnim studijskim programom u hrvatskoj i u zemljama EU	38
8. Planovi za poboljšanja	38

1. OPRAVDANOST IZVOĐENJA STUDIJSKOG PROGRAMA

Kakav je bio interes za studij koji se izvodi prema analiziranom studijskom programu u razdoblju od ak. god. 2006./2007. do ak. god. 2008./2009.

Tablica 1 - 1. Broj prijavljenih i pisanih studenata povijesti na studijske kombinacije s povijesti koje su se nudile u razdoblju od prve (god. upisa 2005./2006.) do četvrte bolonjske generacije (god. upisa 2008./2009.)¹

	PRVA BOLONJSKA GENERACIJA			DRUGA BOLONJSKA GENERACIJA			TREĆA BOLONJSKA GENERACIJA			ČETVRTA BOLONJSKA GENERACIJA		
	(god. upisa 2005./2006.)			(god. upisa 2006./2007.)			(god. upisa 2007./2008.)			(god. upisa 2008./2009.)		
Studijska kombinacija	Prijava vljeni	Upisani	Udio upisanih u %	Prijava vljeni	Upisani	Udio upisanih u %	Prijava vljeni	Upisani	Udio upisanih u %	Prijava vljeni	Upisani	Udio upisanih u %
Hrvatski povijest	806	25	-	51	11	22	54	11	20	60	15	25
Engleski povijest	806	11	-	63	13	21	114	23	20	-	-	-
Mađarski povijest	-	-	-	-	-	-	11	4	36	3	1	33
Pedagogija i povijest	806	22	-	71	12	17	-	-	-	86	23	27
Filozofija i povijest	806	32	-	31	14	45	69	12	17	52	14	27
Ukupno	806	90	-	216	50	23	248	50	20	201	53	26

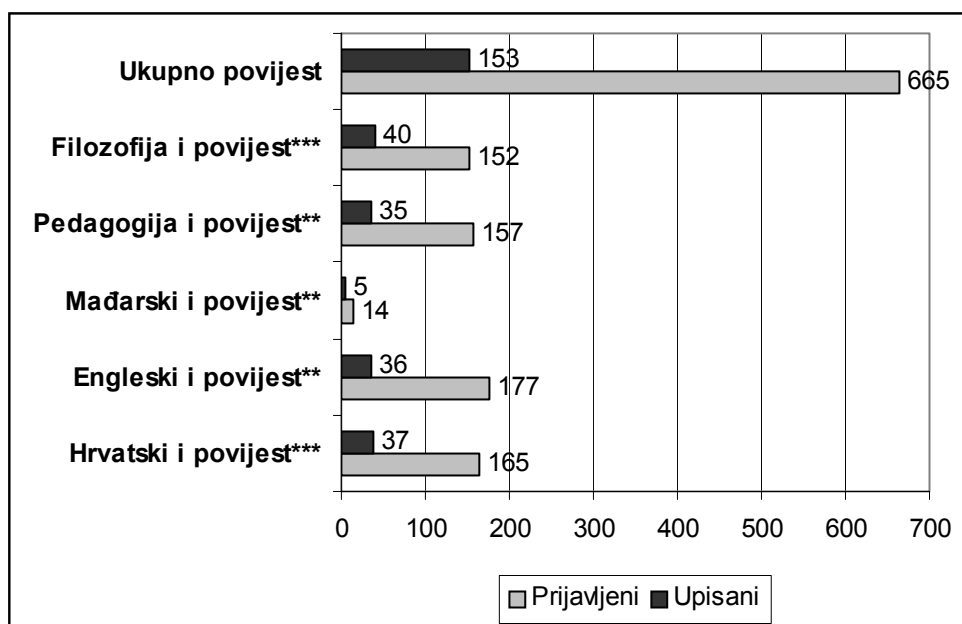
Tablica 1 - 2. Usporedba ukupnog broja prijavljenih i upisanih studenata s brojem prijavljenih i upisanih studenata na studij povijesti²

Godina upisa na preddiplomski studij	Ukupno prijavljeni	Prijavljeni na studij povijesti	Udio prijavljenih na studij povijesti u %	Ukupno upisani	Upisani na studij povijesti	Udio upisanih na studij povijesti u %
2006./2007.	1203	216	18	308	50	16
2007./2008.	1303	248	19	286	50	17
2008./2009.	1437	201	14	284	53	19
Ukupno	3943	665	17	878	153	17

¹ Udio upisanih u odnosu na prijavljene studente nije izražen za prvu bolonjsku generaciju (god. upisa 2005./2006.) budući da su se iznimno te godine studenti prijavljivali u tzv. slobodne kombinacije dvopredmetnih studija s jedinstvenom rang-listom.

² Nisu izneseni podaci za za prvu bolonjsku generaciju (god. upisa 2005./2006.) budući da su se iznimno te godine studenti prijavljivali u tzv. slobodne kombinacije dvopredmetnih studija s jedinstvenom rang-listom.

Slika 1 - 1. Ukupan broj prijavljenih i upisanih studenata na studijske kombinacije s povijesti koje su se nudile u sve tri (***) ili u dvije (**) generacije u razdoblju od druge (god. upisa 2006./2007³.) do četvrte bolonjske generacije (god. upisa 2008./2009.)

Iz gore navedenih podataka vidljivo je da je zanimanje za studij povijesti na Filozofskom fakultetu velik budući da svake godine broj prijavljenih studenata višestruko, odnosno otprilike tri do četiri puta, premašuje broj upisanih studenata. Drugim riječima, u prosjeku se na studij povijesti uspijeva upisati tek 20-30% prijavljenih studenata. Ovakvo zanimanje, odnosno omjer prijavljenih i upisanih studenata povijesti, odgovara općem trendu na razini Fakulteta gdje je najveće zanimanje prijavljenih studenata za studij hrvatskog jezika i književnosti (kao jedno- i dvopredmetnoga studija) te engleskoga jezika i književnosti za kojima odmah slijedi studij povijesti. Među ponuđenim studijskim kombinacijama sa studijem povijesti, može se primijetiti da je neznatno izraženije zanimanje za studijsku kombinaciju engleskog jezika i povijesti dok je najmanje prijavljenih, ali i razmjerno najmanje upisanih bilo na studijsku kombinaciju mađarskog jezika i povijesti.

Ova se posljednje studijska kombinacija može smatrati osobito dobrom za studij povijesti u Slavoniji s obzirom na činjenicu da je mnoštvo povijesnih izvora napisano na mađarskom jeziku te se čuva u mađarskim arhivima. Stoga bi bilo poželjno potaknuti ponovno pokretanje te među populacijom budućih studenata snažnije promicati upravo upis na ovu studijsku kombinaciju. Također bi, iz istih razloga, bilo važno potaknuti pokretanje studijske kombinacije s njemačkim jezikom (koja je postojala u predbolonjskom sustavu).

³ Isto.

U kojoj je mjeri izražena društvena potreba za kadrovima koji se obrazuju prema studijskom programu povijesti?

Tablica 1 - 3. Broj završenih studenata povijesti (po studijskim kombinacijama) u protekle tri godine (2006.-2008.) i broj nezaposlenih u tim profilima zanimanja (na dan 31. 12. 2008.)

Naziv dvopredmetnog predbolonjskog studijskog programa	Broj završenih studenata u protekle 3 godine	Broj nezaposlenih prema statistici Zavoda za zapošljavanje
Hrvatski i povijest	46	-
Engleski i povijest	52	1
Njemački i povijest	19	-
Pedagogija i povijest	11	-
Knjižničarstvo i povijest	2	-

Prema statistici Zavoda za zapošljavanje na dan 31. 12. 2006. godine diplomiranih studenata povijesti ukupno je bilo nezaposlenih 11, na dan 31. 12. 2007. godine njih 9, a 31. 12. 2008. godine njih 15. Drugim riječima, svega je oko 12% završenih studenata (njih 130) u trogodišnjem razdoblju (2006.-2008.) bilo nezaposleno na dan 31. 12. 2008. godine. Relativno mali broj nezaposlenih svršenih studenata povijesti ukazuje na činjenicu da za ovim studijem postoji realna društvena potreba.⁴ Naši su se diplomirani studenti do sada uglavnom zapošljavali u javnom sektoru, najvećim dijelom u školama i drugim vrstama obrazovnih institucija, a može se pretpostaviti da će tako biti i u budućnosti.

Tablica 1 - 4. Kretanje broja nezaposlenih diplomiranih studenata povijesti u prvih pet mjeseci 2010. godine.

2010. godina	Hrvatski i povijest	Engleski i povijest
siječanj	1	0
veljača	3	0
ožujak	2	2
travanj	3	0
svibanj	4	0

2. USKLAĐENOST STUDIJSKOG PROGRAMA S MISIJOM I STRATEŠKIM CILJEVIMA SVEUČILIŠTA, ODN. FILOZOFSKOG FAKULTETA

U kojoj je mjeri studijski program u skladu s misijom i strateškim ciljevima Sveučilišta, odnosno Filozofskog fakulteta?

Sadašnji studijski program Odsjeka za povijest nema potpuno jasno postavljene ciljeve i misiju, pa prema tome proizlazi da nije u potpunosti usklađen s misijom i strateškim ciljevima Sveučilišta, odnosno Filozofskog fakulteta. Međutim, mada nisu uklopljeni u sadašnji studijski program, misija i ciljevi su na razini Odsjeka postavljeni te su u skladu s misijom i strateškim ciljevima Sveučilišta i Filozofskog fakulteta pa ih je potrebno uklopiti u studijski program povijesti.

⁴ Nažalost, s obzirom na to da je studij povijesti dvopredmetan, statistički podaci sa Zavoda za zapošljavanje ne dopuštaju uvid u to jesu li završeni studenti povijesti zaposleni u tom radnom profilu ili radnom profilu druge studijske grupe iz diplomirane studijske kombinacije.

3. PRIKLADNOST NAZIVA STUDIJSKOG PROGRAMA I ISHODA UČENJA (OPĆIH I POSEBNIH KOMPETENCIJA) KOJI SU DEFINIRANI U STUDIJSKOM PROGRAMU

Je li naziv studijskog programa, naziv koji se stječe po završetku studijskog programa kao i razina predloženog studijskog programa u skladu s preporukama strukovnih udruga?

Posebni preporuka strukovnih udruga u ovim pitanjima nema, ali su naziv studijskog programa, naziv koji se stječe po završetku studijskog programa i razina predloženog studijskog programa ujednačeni na razini drugih sveučilišta u RH, odnosno drugih filozofskih fakulteta i studija povijesti.

Jesu li ishodi učenja (opisane kompetencije) u skladu s potrebama i očekivanjima poslodavca, odnosno sa zahtjevima strukovnih udruženja i tržišta rada? (upitnikom ili anketom prikupiti podatke od poslodavaca)

U svrhu prikupljanja podataka kratkom su anketom prikupljeni ispitani potencijalni poslodavci, odnosno podaci su prikupljeni u onim institucijama u kojima se svršeni studenti povijesti najčešće zapošljavaju, a to su škole i arhiv.

Rezultati provedene ankete:

Prof. Anita Hršak, OŠ „GRIGOR VITEZ“, OSIJEK

OPĆE KOMPETENCIJE: poznavanje rada na računalu (samo osnovno), komunikativnost, dobar odnos s kolegama

POSEBNE: vladanje strukom, poznavanje povijesnih činjenica (smatra da se djeci treba nametnuti, ako djeca vide da nešto nastavnik ne zna, drugačije će gledati tu osobu), poznavanje metodike (smatra da je bitan pristup djeci te način na koji će im se postaviti).

Prof. Kristina Bekavac, OŠ FRANJE KREŽME, OSIJEK

OPĆE KOMPETENCIJE: komunikativnost

POSEBNE KOMPETENCIJE: jako dobro vladanje materijom

PROF. Franjon Čičak, savjetnik za povijest

OPĆE KOMPETENCIJE: komunikativnost, osoba mora biti sigurna u sebe

POSEBNE KOMPETENCIJE: jako dobro poznavanje materije, osoba mora biti metodički i pedagoški potkovana, smatra da je taj poziv Božji dar, mora se voljeti posao.

Prof. dr. sc. Stjepan Sršan, ravnatelj Državnog arhiva u Osijeku

OPĆE KOMPETENCIJE: poznavanje rada na računalu

POSEBNE KOMPETENCIJE: poznavanje materije

Prema prikupljenim rezultatima ankete, poznavanje materije osnovna je među posebnim kompetencijama, uz pedagoške i metodičke kompetencije za nastavničko zvanje.

Na osnovu provedene ankete i njezine usporedbe s utvrđenim ishodima učenja može se zaključiti da su ishodi učenja tj. opisane kompetencije u skladu su s potrebama i očekivanjima poslodavca.

4. STRUKTURA STUDIJSKOG PROGRAMA

Sadrži li studijski program sve potrebne dijelove?

Sadrži sve potrebne dijelove, s tim što ishodi učenja nisu navedeni unutar opisa svakog pojedinog kolegija, već na kraju Programa kao svojevrsan dodatak.

Sadrži li studijski program jasno određene kvote, uvjete i kriterije upisa studenata?

Program sadrži jasno određene uvjete, no ne i kvote i kriterije upisa studenata.

Sadrži li studijski program popis obveznih i izbornih kolegija po semestrima, te opise svih kolegija koji su navedeni u popisu?

Sadrži.

Koji je broj kolegija u studijskom programu? Je li dovoljan? Je li dovoljan broj izbornih kolegija?

Ukupan broj kolegija je 68, uključujući engleski i njemački jezik te tjelesnu i zdravstvenu kulturu. Na preddiplomskom studiju ukupno su 44 kolegija, a na diplomskom su ukupno 24 kolegija. Broj obveznih kolegija je zadovoljavajući, no izbornih kolegija, osobito na preddiplomskom studiju.

Kakav je omjer obveznih i izbornih kolegija u studijskom programu, tj. kakav je omjer ECTS bodova za obvezne i izborne kolegije?

U preddiplomskom studiju omjer obveznih predmeta prema izbornima je **34:10**, a u diplomskom studiju taj je omjer **16:8**.

Najveći broj kolegija u preddiplomskom studiju nosi 3 ECTS boda (17), nešto manje 2 ECTS boda (10), a najmanje kolegija nosi 4 ECTS boda (2). Svi izborni predmeti nose po 2 ECTS boda što je uglavnom realan omjer prema obveznim predmetima, odnosno odnos ECTS bodova obveznih i izbornih predmeta je **79:20**.

U diplomskom studiju obvezni kolegiji nose po 3 ili 6 ECTS bodova, a svi izborni po 3 ECTS boda, a omjer ECTS bodova obveznih i izbornih predmeta je **31:12** (broj ECTS bodova izračunat je na temelju broja izbornih predmeta koje studenti trebaju odabrati u pojedinom semestru, a ukupan broj ponuđenih predmeta je veći).

Kakav je odnos broja kolegija/sati u studijskom programu posvećenom teorijskom i praktičnom radu?

Praktičan rad imaju samo predmeti Hospitacija i nastavna praksa, strani jezici (engleski i njemački) i Statistička obrada podataka povijesti. Strani jezici imaju isključivo vježbe 2 sata tjedno, Statistička obrada podataka 1 sat predavanja i 1 sat vježbi tjedno, a kolegij Hospitacija i nastavna praksa isključivo je praktičan rad u školama. Svi su ostali predmeti posvećeni teorijskom radu.

Jesu li kolegiji dobro raspoređeni po semestrima?

Kolegiji su uglavnom dobro raspoređeni po semestrima budući da se nastoji voditi računa o kronološkom slijedu od 1. godine nadalje. Međutim, kolegiji koji obrađuju povijest starog Egipta i antičku povijest nalaze se u 2. semestru preddiplomskog studija, a kolegij Srednjovjekovno razdoblje svjetske povijesti u 1. je semestru. Također, kolegij Hrvatska povijest 1860.-1918. nalazi se u 6. semestru dok je kolegij koji kronološki slijedi navedenom tj. Hrvatska povijest 20. stoljeća (1918.-1945.) u 5. semetru. Dakle, što se tiče rasporeda broja kolegija po semestrima, on zadovoljava, ali bi manje izmjene trebalo učiniti u kronološkom rasporedu navedenih kolegija radi postizanja kontinuiteta u obradi nastavnih sadržaja i povećala njihova razumljivost.

5. KOLEGIJI U STUDIJSKOM PROGRAMU

Sadrži li opis pojedinog kolegija sve potrebne elemente?

Većina kolegija sadrži sve potrebne elemente, s izuzetkom slijedećih kolegija kod kojih nedostaje slijedeće:

ishodi učenja:

Didaktika

Povijest naroda jugoistočne Europe u ranom novom vijeku

Pedagogija

Povijest diplomacije

Psihologija odgoja i obrazovanja

Srednjovjekovni latinitet

Programi za statističku obradu podataka povijesti

cilj kolegija:

Povijest diplomacije

Srednjovjekovni latinitet

preporučena literatura:

Carstvo i papinstvo u srednjem vijeku

Dubrovačka Republika u vrijeme humanizma i renesanse

Politička i pravna misao u povijesti naroda

Jesu li ishodi učenja jasno i prikladno definirani i jesu li u skladu s opisom sadržaja kolegija te metoda poučavanja i metoda vrednovanja stečenih kompetencija?

Većina kolegija ima prikladno i jasno definirane ishode učenja, usklađene s opisom sadržaja, osim slijedećih kolegija kod kojih ishodi učenja nedostaju:

Didaktika

Povijest naroda jugoistočne Europe u ranom novom vijeku

Pedagogija

Povijest diplomacije

Psihologija odgoja i obrazovanja

Srednjovjekovni latinitet

Kod kolegija koji imaju definirane ishode učenja oni su u skladu s opisom sadržaja kolegija, metodama poučavanja i vrednovanja.

Jesu li sadržaji kolegija opisani prema ključnim tematskim područjima?

Većina kolegija ima sadržaj opisan prema ključnim tematskim područjima, s izuzetkom slijedećih kolegija:

Hrvatska povijest nakon 1945.

Metodika nastave povijesti I.

Osnove govorništva

Politička i pravna misao u povijesti naroda

Povijest diplomacije

Slijedećim kolegijima sadržaj je opisan samo djelomično prema ključnim tematskim područjima:

Hrvatska povijest 20. stoljeća (1918.-1945.)

Jugoslavija u hladnom ratu

Metodika nastave povijesti I.

Srednje i kasno brončano doba u Slavoniji

Srednjovjekovni latinitet
Uvod u povijesnu znanost

Kakav je odnos teorijskih i praktičnih elemenata u opisu sadržaja kolegija?

Kolegiji koji sadržavaju praktične elemente su slijedeći:

Hospitacija i nastavna praksa

Metodika nastavne prakse 1 i 2

Metodologija znanstveno-istraživačkog rada 1 i 2

Programi za statističku obradu podataka povijesti

U sadržaju svih ostalih kolegija isključivo su teorijski elementi.

Jesu li suvremena postignuća iz adekvatnog predmetno-znanstvenog područja uključena u sadržaj pojedinog kolegija? Je li u obveznoj literaturi za polaganje ispita zastupljena recentna literatura?

Suvremena su postignuća iz adekvatnog predmetno-znanstvenog područja uglavnom uključena u sadržaje kolegija, iako to kod pojedinih kolegija nije moguće zaključiti iz navedenog sadržaja i/ili popisa literature, osobito kod onih koji u obveznoj literaturi za polaganje ispita nemaju zastupljenu recentnu literaturu. Kolegija bez navedene recentne literature relativno je puno (12), no među njima je i kolegij Srednjovjekovni latinitet koji se oslanja prije svega na stare pisce na latinskom jeziku, te tri kolegija iz stare povijesti s pretežno arheološkom tematikom, što s obzirom na sadržaje tih kolegija nije od presudne važnosti.

Odgovara li opis sadržaja kolegija nazivu kolegija i navedenoj literaturi?

Odgovara u velikoj većini, osim kod dvaju kolegija gdje u sadržaju kolegija ne stoje tematska područja koja dotični kolegij obrađuje.

Jesu li metode poučavanja i vrednovanja u skladu sa sadržajem kolegija?

Metode poučavanja i vrednovanja uglavnom su u skladu sa sadržajem kolegija.

Jesu li opisani kriteriji za stjecanje ECTS bodova?

Nisu.

Jesu li ECTS bodovi dobro određeni s obzirom na opterećenje studenata koje proizlazi iz opisa kolegija, tj. jesu li ECTS bodovi pridijeljeni na način da definiraju sve obveze?

ECTS bodovi određeni su prilično paušalno, a ne prema opterećenju studenata na svakom pojedinom predmetu, čime bi bile definirane sve obveze studenta.

Jesu li metode poučavanja odgovarajuće?

Metode poučavanja odgovarajuće su za svaki pojedini kolegij.

Jesu li metode vrednovanja odgovarajuće? Jesu li kriteriji vrednovanja navedeni u opisu kolegija ili na neki drugi način dostupni studentima?

Metode vrednovanja odgovarajuće su za pojedine kolegije. Kriteriji vrednovanja općenito su, ali nedovoljno precizno, navedeni u opisu većine kolegija, a studentima su uglavnom dostupni tijekom nastave pojedinog kolegija, odnosno svaki predmetni nastavnik i asistent upućuju usmeno studente u kriterije vrednovanja.

Koji načini provjere znanja studenata prevladavaju? Vrednuju li se znanja i sposobnosti studenta samo putem usmenih i/ili pismenih ispita, putem kolokvija ili i putem nekih oblika formativnog vrednovanja?

Prevladava provjera znanja putem pismenih i usmenih ispita, a slijedi provjera znanja putem kolokvija i završnog pismenog, odnosno usmenog ispita. Vrlo je zastupljena i provjera znanja putem seminara.

Drugi oblici provjere znanja sastoje se od usmenog izlaganja i razgovora na zadanu temu, no samo u 6 slučajeva.

Kolegij Statistička obrada podataka povijesti provjerava znanje putem rada na računalu.

6. IZVEDBA STUDIJSKOG PROGRAMA

6a. Studenti

Kojeg su profila studenti koji upisuju studijski program (spol, domaći/strani studenti, dob, srednja škola koju su završili, prosjek u srednjoj školi, razina homogenosti predznanja) i kako profil studenata utječe na kvalitetnu izvedbu studijskog programa?

Tablica 6a - 1. Struktura studenata povijesti s obzirom na spol u svih do sada pet upisanih bolonjskih generacija (2005.-2009.)

Godina upisa na preddiplomski studij povijesti	M	Ž	Ukupno	Udio M u %	Udio Ž u %
2005./2006.	29	66	95	31	69
2006./2007.	36	38	74	49	51
2007./2008.	25	30	55	45	55
2008./2009.	27	35	62	44	56
2009./2010.	17	26	43	40	60
Ukupno	134	195	329	-	-

Na temelju podataka navedenih u gornjoj tablici može se vidjeti da je struktura studenata povijesti s obzirom na spol relativno ujednačena, odnosno da je se omjer muških i ženskih studenata kreće otprilike 40 naprema 60 posto. S obzirom na činjenicu da za većinu programa na Filozofskom fakultetu postoji izraženije zanimanje populacije ženskoga spola, može se zaključiti da studij povijesti u tom smislu prati opće trendove, ali od njih odstupa u nešto većem udjelu muške populacije.

Tablica 6a - 2. Struktura studenata povijesti s obzirom na dob u svih do sada pet upisanih bolonjskih generacija (2005.-2009.)⁵

Starost pri upisu u prvu godinu preddiplomskog studija povijesti	Broj upisanih studenata					Ukupno	Udio u ukupnom broju upisanih studenata povijesti u %
	PRVA BOLONJSKA GENERACIJA	DRUGA BOLONJSKA GENERACIJA	TREĆA BOLONJSKA GENERACIJA	ČETVRTA BOLONJSKA GENERACIJA	PETA BOLONJSKA GENERACIJA		
	(godina upisa 2005./2006.)	(godina upisa 2006./2007.)	(godina upisa 2007./2008.)	(godina upisa 2008./2009.)	(godina upisa 2009./2010.)		
18 godina	19	7	6	10	8	50	14,25
19 godina	58	37	34	36	27	192	54,70
20 godina	6	20	6	7	4	43	12,25
21 godina	6	4	22	2	1	35	9,97
22 godine	3	4	3	2	2	14	3,99
23 godine	2		1	2	-	5	1,42
24 godine	2	1	-	1	1	5	1,42
25 godina	1	-	1	-	-	2	0,57
26 godina	-	1	1	1	-	3	0,85
31 godina	-	-	1	-	-	1	0,28
32 godine	-	-	-	1	-	1	0,28

Na temelju podataka iskazanih u gornjoj tablici može se vidjeti da većina studenata u trenutku upisa ima 19 ili 18 godina (oko 69%), odnosno da većina studenata povijesti navedeni studij pisali odmah po svršetku srednje škole. Manji broj ih je studij povijesti upisalo s 20 ili 21 godinom (oko 22%), a za njih bi se sa relativnom sigurnošću moglo pretpostaviti ili da su ili ponavljači ili da su studij povijesti pokušali upisati prethodne akademske godine, ali u tome tada nisu uspjeli. Udio ostalih starosnih skupina u strukturi upisanih studenata povijesti je neznatan (oko 9%).

Među studentima povijesti nema stranih studenata.

⁵ Godine starosti upisanih studenata iskazane su s obzirom na godinu rođenja pri čemu se nije u obzir uzimao točan datum rođenja pa su godine starosti, zapravo, iskazane "generacijski".

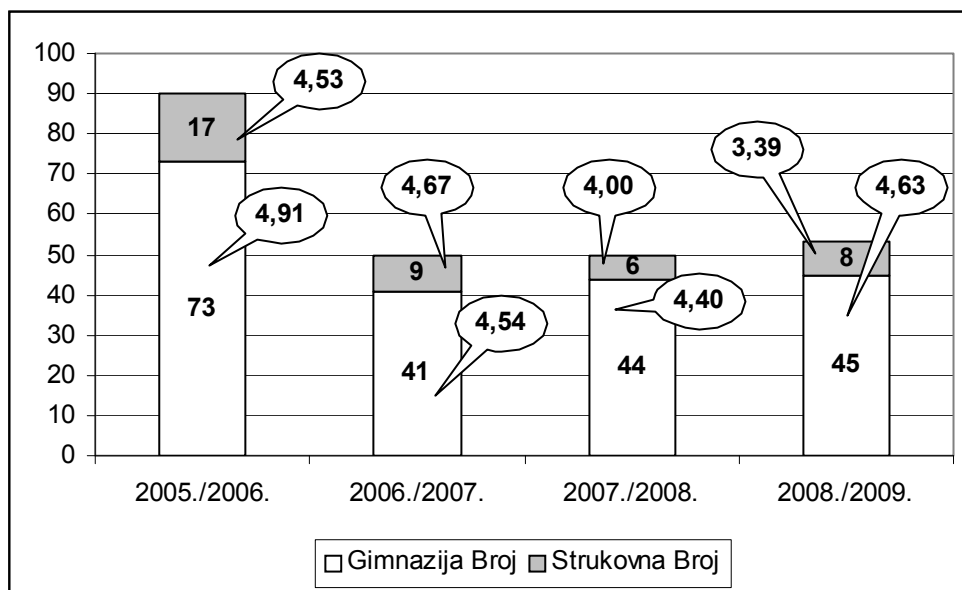
Tablica 6a - 3. Kvaliteta upisanih studenata povijesti (broj upisanih studenata povijesti koji su završili gimnaziju i strukovnu školu i prosječna ocjena) od prve (god. upisa 2005./2006.) do četvrte bolonjske generacije (god. upisa 2008./2009.) prema pojedinim studijskim kombinacijama

Naziv preddiplomskog studijskog programa	PRVA BOLONJSKA GENERACIJA				DRUGA BOLONJSKA GENERACIJA				TREĆA BOLONJSKA GENERACIJA				ČETVRTA BOLONJSKA GENERACIJA			
	(god. upisa 2005./2006.)				(god. upisa 2006./2007.)				(god. upisa 2007./2008.)				(god. upisa 2008./2009.)			
	ZAVRŠENA SREDNJA ŠKOLA															
	Gimnazija		Strukovna		Gimnazija		Strukovna		Gimnazija		Strukovna		Gimnazija		Strukovna	
Broj	Pros. ocj.	Broj	Pros. ocj.	Broj	Pros. ocj.	Broj	Pros. ocj.	Broj	Pros. ocj.	Broj	Pros. ocj.	Broj	Pros. ocj.	Broj	Pros. ocj.	
Hrvatski i povijest	20	5,00	5	4,60	7	4,57	4	5,00	11	5,00	-	-	10	4,60	5	4,80
Engleski i povijest	10	4,80	1	5,00	10	4,80	3	5,00	19	4,58	4	4,00	-	-	-	-
Mađarski i povijest	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3,50	2	4,00	-	-	1	3,00
Pedagogija i povijest	19	5,00	3	4,00	10	4,50	2	4,00	-	-	-	-	22	4,47	1	4,00
Filozofija i povijest	24	4,83	8	4,50	14	4,28	-	-	12	4,50	-	-	13	4,46	1	4,00
Povijest	73	4,91	17	4,53	41	4,54	9	4,67	44	4,4	6	4	45	4,63	8	3,93

Tablica 6a - 4. Broj i udio upisanih studenata povijesti koji su završili gimnaziju i strukovnu školu od prve (god. upisa 2005./2006.) do četvrte bolonjske generacije (god. upisa 2008./2009.)

	Gimnazija		Strukovna	
	Broj	Udio u %	Broj	Udio u %
2005./2006.	73	81	17	19
2006./2007.	41	82	9	18
2007./2008.	44	92	6	8
2008./2009.	45	85	8	15
Ukupno	203	84	40	16

Slika 6a - 1. Kvaliteta upisanih studenata povijesti (broj upisanih studenata povijesti koji su završili gimnaziju i strukovnu školu i prosječna ocjena) od prve (god. upisa 2005./2006.) do četvrte bolonjske generacije (god. upisa 2008./2009.)

Veći broj upisanih studenata povijesti (prosječno njih 84%) prethodno je završilo neki gimnazijski program dok je na razini Fakulteta (svih studija) taj udio oko 70% (vidi Tablicu 6a - 4). Velika razlika u broju prijavljenih i upisanih studenata u pravilu je dovela do toga da su bili upisivani pretežito bolji učenici, o čemu svjedoče i prosječne ocjene iz četiri generacije upisanih studenata (vidi Sliku 6a - 1 i Tablicu 6a - 3), a koja je ukupno za sve upisane studente bila 4,45 što je u skladu s trendovima na Fakultetu. Pri tome je nešto viša prosječna ocjena bila kod studenata koji su završili neki od gimnazijskih programa (4,62), a nešto niža kod onih koji su završili neku od strukovnih škola (4,28).

Određeni pad kvalitete studenata može se primijetiti tijekom godina s ozbirom na njihove prosječne ocjene, ali i na osnovu nastavnih iskustava zbog čega bi bilo potrebno poraditi na motivaciji studenata kako bi se ona zadržala na visokoj razini tijekom cijeloga studija.

Na osnovu gore navedenih podataka može zaključiti da je razina homogenosti predznanja relativno visoka budući da je velika većina studenata povijesti završila jedan od gimnazijskih programa uz visoku prosječnu ocjenu. Ipak, potrebno je naglasiti da određeni broj studenata koji su završili strukovne škole i koji ujedno imaju nešto niži prosjek ocjena upućuju na potencijalnu neujednačenost u predznanju te dvije skupine studenata.

Kakva je prolaznost studenata?

Tablica 6a - 5. Prolaznost studenata povijesti prve bolonjske generacije (god. upisa 2005./2006.) preddiplomskih studija te prosječna ocjena na studiju

Naziv studijskog programa	PRVA BOLONJSKA GENERACIJA (GOD. UPISA 2005./2006.)														
	Broj upisanih studenata			Broj studenata koji su ostvarili 1/3 mogućih ECTS-bodova			Broj studenata koji su ostvarili 1/3 do 2/3 mogućih ECTS-bodova			Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS-bodova			Prosječna ocjena na studiju		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.
Hrvatski i povijest	27	8	8	10	-	-	9	-	-	8	8	8	3,46	3,76	3,76
Engleski i povijest	14	4	3	6	-	-	4	-	-	4	4	3	3,35	3,41	3,62
Pedagogija i povijest	22	21	21	-	-	-	1	-	-	21	21	21	3,75	3,79	3,79
Filozofija i povijest	32	14	13	11	-	-	7	1	-	14	13	13	3,2	3,32	3,36
Ukupno	95	47	45	27	0	0	21	1	0	47	46	45	3,44	3,57	3,63

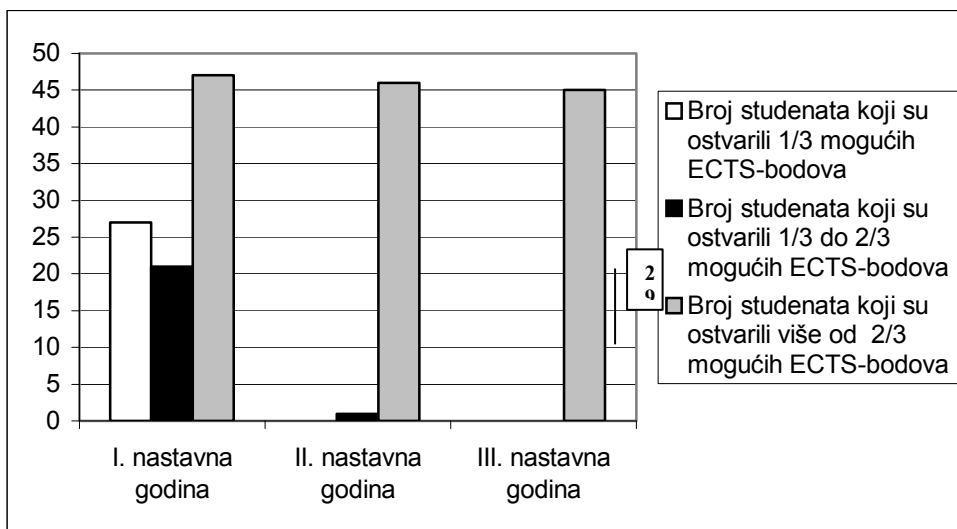
Tablica 6a - 6. Prolaznost studenata povijesti druge bolonjske generacije (god. upisa 2006./2007.) preddiplomskih studija te prosječna ocjena na studiju

Naziv studijskog programa	DRUGA BOLONJSKA GENERACIJA (GOD. UPISA 2006./2007.)														
	Broj upisanih studenata			Broj studenata koji su ostvarili 1/3 mogućih ECTS-bodova			Broj studenata koji su ostvarili 1/3 do 2/3 mogućih ECTS-bodova			Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS-bodova			Prosječna ocjena na studiju		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.
Hrvatski i povijest	11	9	9	1	-	-	1	-	-	9	9	-	3,63	3,62	-
Engleski i povijest	13	11	11	-	-	-	1	-	-	12	11	-	3,76	3,72	-
Pedagogija i povijest	12	12	12	-	-	-	-	-	-	12	12	-	3,63	3,63	-
Filozofija i povijest	14	12	10	2	-	-	-	-	-	12	12	-	3,23	3,21	-
Ukupno	50	44	42	3	0	-	2	0	-	45	44	-	3,56	3,55	-

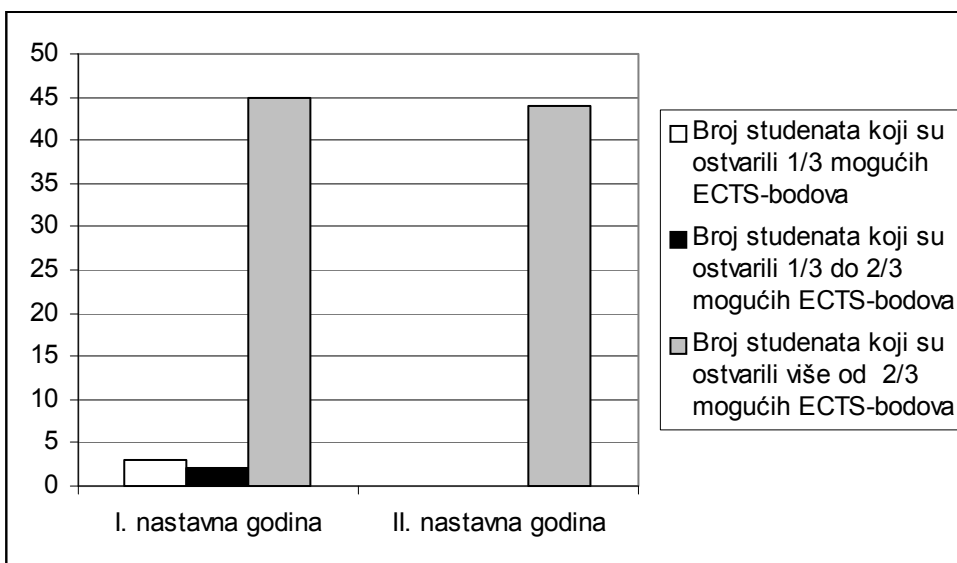
Tablica 6a - 7. Prolaznost studenata povijesti treće bolonjske generacije (god. upisa 2007./2008.) preddiplomskih studija te prosječna ocjena na studiju

Naziv studijskog programa	TREĆA BOLONJSKA GENERACIJA (GOD. UPISA 2006./2007.)														
	Broj upisanih studenata			Broj studenata koji su ostvarili 1/3 mogućih ECTS-bodova			Broj studenata koji su ostvarili 1/3 do 2/3 mogućih ECTS-bodova			Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS-bodova			Prosječna ocjena na studiju		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.
Hrvatski i povijest	11	10	-	-	-	-	1	-	-	10	-	-	3,34	-	-
Engleski i povijest	23	16	-	1	-	-	3	-	-	19	-	-	3,11	-	-
Mađarski i povijest	4	1	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	3,36	-	-
Filozofija i povijest	12	10	-	-	-	-	2	-	-	10	-	-	3,34	-	-
Ukupno	50	37	-	1	-	-	9	-	-	40	-	-	3,29	-	-

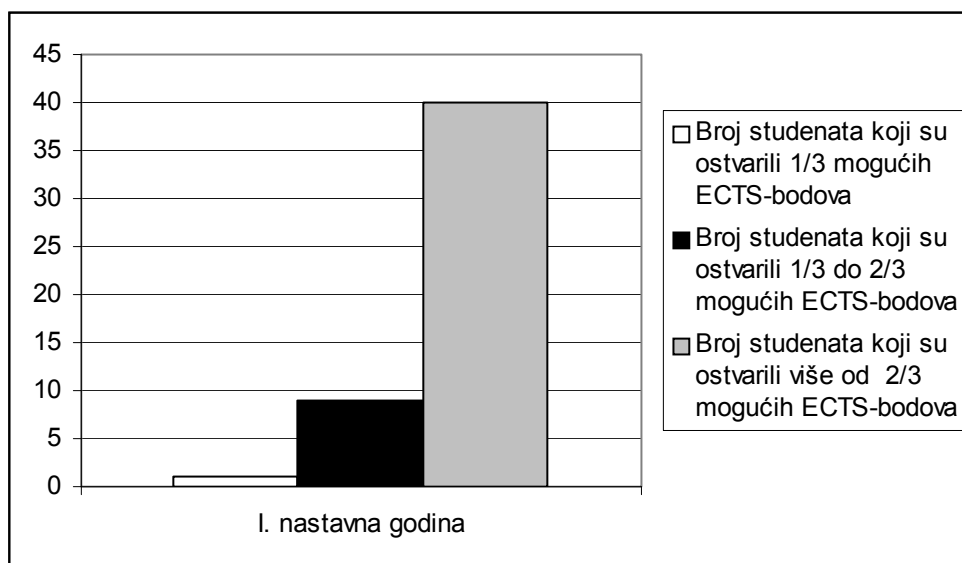
Slika 6a - 2. Prolaznost studenata povijesti prve bolonjske generacije prema ostvarenim ECTS-bodovima.

Slika 6a - 3. Prolaznost studenata povijesti druge bolonjske generacije prema ostvarenim ECTS-bodovima.

Slika 6a - 3. Prolaznost studenata povijesti treće bolonjske generacije prema ostvarenim ECTS-bodovima.

Tab 6a - 8. Prolaznost na višu godinu studija za prve tri generacije studenata povijesti preddiplomskog studija (od 2005./2006.)

	1. godina		2. godina		3. godina		Prolaznost (%) ukupno
	Broj upisanih studenata		Broj upisanih studenata	Prolaznost (%)	Broj upisanih studenata	Prolaznost (%)	
I. generacija	95		47	49	45	96	47
II. generacija	50		44	88	42	95	84
III. generacija	50		37	74	-	-	-
				70		96	66

Prema gore navedenim podacima koji se odnose na ostvarene ECTS-bodove može se zaključiti da je kvaliteta studiranja prema spomenutom kriteriju zadovoljavajuća budući da je u sve tri generacije od 80 do 100% studenata pri prijelazu na višu godinu studija ostvarilo preko 2/3 mogućih ECTS-bodova. Iznimno, u prvoj generaciji je samo 49% studenata ostvarilo više od 2/3 ECTS-bodova, njih 22% je ostvarilo između 1/3 i 2/3 mogućih ECTS-bodova, dok ih je 23% ostvarilo 1/3 mogućih ECTS-bodova.

Budući da je u upis više godine studija potrebno ostvariti 48 ECTS-bodova (a ne 40, što je 2/3 mogućih ECTS-bodova), pouzdaniji kriterij uspješnosti je upis na višu godinu studija (vidi Tablicu 6a - 8). Iz navedenih podataka može se vidjeti da je prosječna prolaznost s prve na drugu godinu 70%, dok je s druge na treću vrlo visoka, odnosno 96%, a ukupna je prolaznost 66%. Ako se ovi podaci usporede s onima na razini Fakulteta može se primijetiti da je prosječna prolaznost studenata povijesti s prve na drugu godinu manja od one na razini Fakulteta (koja iznosi 80%), dok je s druge na treću nešto veća u odnosu na onu na razini Fakulteta (koja iznosi 93%), a prosječna prolaznost studenata povijesti manja je u odnosu na onu na razini Fakulteta (koja iznosi 72%).

Općenito, prolaznost studenata povijesti može se smatrati zadovoljavajućom, osobito ako se izuzme iznimno velik broj studenata prve bolonjske generacije koji nisu uspjeli prijeći s prve na drugu studijsku godinu. Na ovo odstupanje u prolaznost studenata povijesti prve bolonjske generacije utjecali su isti čimbenici koji su djelovali i na razini Fakulteta (vidi Samoanalizu str. 57).

Tablica 6a - 9. Prosječna ocjena studenata povijesti (ukupno po prve tri generacije studenata povijesti upisanih na preddiplomski studij od 2005./2006.)

	Prosječna ocjena
I. generacija	3,55
II. generacija	3,56
III. generacija	3,29
Ukupno	3,47

Prema podacima u gornjoj tablici, prosječna ocjena na studiju povijesti studenata upisanih na bolonjske preddiplomske programe je 3,47 što je nešto manje od prosječne ocjene na razini Fakulteta (koja je 3,75). Gledano po generacijama prosječna je ocjena prilično ujednačena i kreće se od 3,29 do 3,56. Ova se prosječna ocjena može smatrati zadovoljavajućom.

Općenito se može zaključiti da je visoka prolaznost i zadovoljavajuća prosječna ocjena rezultat dobrog predznanja studenata povijesti (većina ih je završila neki od gimnazijskih programa) te visoka prosječna ocjena s kojom su se upisali na studij (za navedene podatke vidi tablice 6a - 4, 4 i sliku 6a - 1), kao i visoka početna motiviranost uz činjenicu da je studij povijesti većini upisanih studenata bio prvi izbor (vidi Sliku 6a - 3 ove Samoanalize).

Koji su razlozi predugog ili neuspješnog studiranja i odljeva studenata?

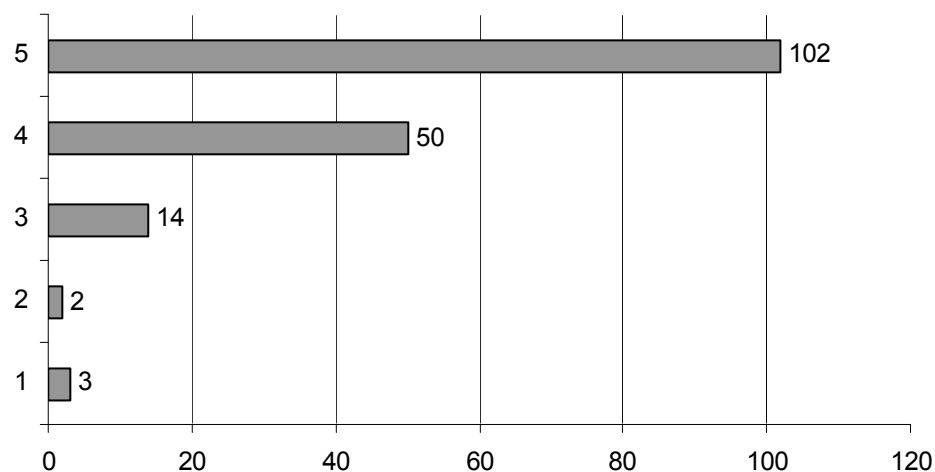
Mada je *Anketa o razlozima predugog i neuspješnog studiranja* prvenstveno namijenjena onim studentima koji ponavljaju godinu ili su prekinuli studij, zbog objektivnih teškoća u anketiranju ovih studenata odlučili smo anketiranje proširiti na sve studente povijesti u svih dosadašnjih pet bolonjskih generacija. Razlog ovoj odluci leži u činjenici da se anketiranjem i redovnih i uspješnih studenata mogu dobiti podaci koji ukazuju na studentsku motivaciju kao i na poteškoće s kojima se studenti susreću tijekom studija.

Tijekom ljetnog semestra ak. god. 2009./2010. anketiran je ukupno 171 student povijesti, od toga 33 studenta I. godine, 50 studenta II. godine i 21 student III. godine preddiplomskog studija te 43 studenta I. godine i 24 studenta II. godine diplomskog studija. Anketirani studenti su uz ponuđene tvrdnje zaokruživali jedan od navedenih odgovora (1, 2, 3, 4, 5), pri čemu 1 = uopće ne, a 5 = izrazito.

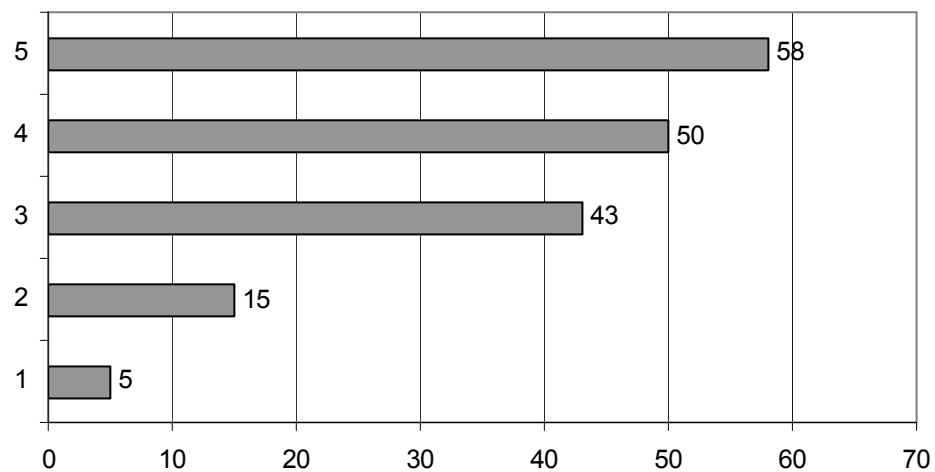
Anketa je pokazala vrlo visoku motiviranost za upis na studij povijesti jer se čak 60% anketiranih izrazito složilo (odgovor 5) s tvrdnjom da ih je program studija zanimao, a još njih 29% istom je pitanju dalo odgovor 4.

Detaljnije podatke o motivaciji za upis na studij vidjeti u slikama koje slijede.

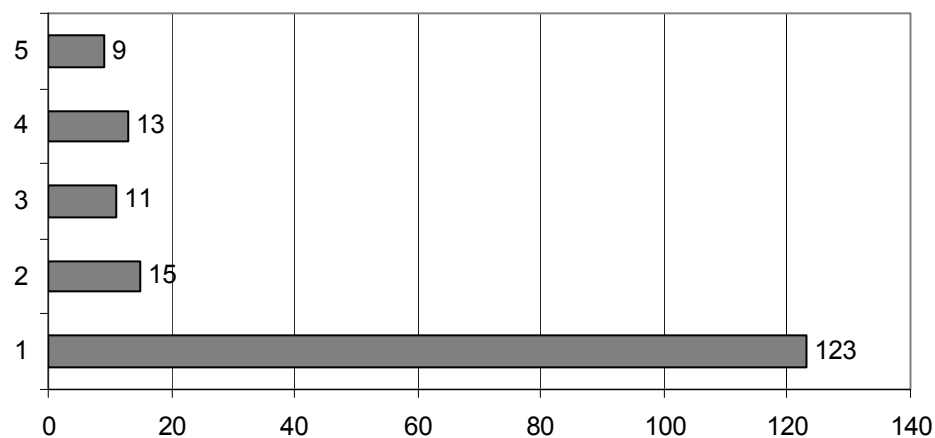
Slika 6a - 3. Program studija me zanimao

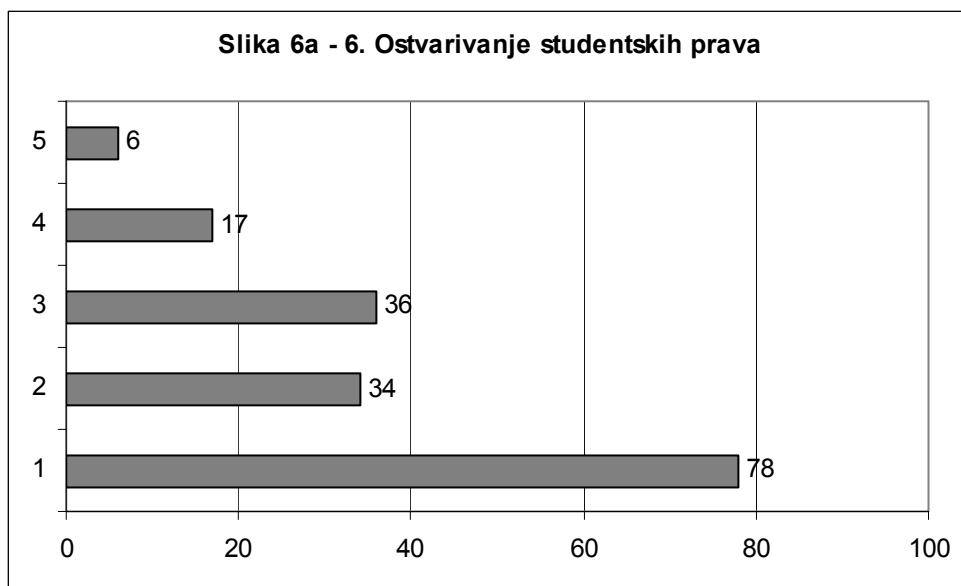

Slika 6a - 4. Lakše je zaposliti se sa završenim fakultetom

Slika 6a - 5. Nisam uspio/uspjela upisati studij koji mi je bio drugi izbor

Od navedenih razloga koji otežavaju uspješno studiranje veliku većinu studenti su ocijenili kao one koji nisu bitno utjecali na uspješnost njihova studiranja. Tako najviša razina slaganja s ponuđenim tvrdnjama (ocjene 5 i 4) nije prelazila 13% te se kretala od 3% do 13%. Iznimka su pitanje br. 9 *Studiranje je za mene bilo stresno* u kojem je najviša razina slaganja (ocjene 5 i 4) dosegla 23%, a ocjenu 3 dalo je još 26% studenata, kao i pitanje br 15 *Ne odgovara mi način organizacije studija* gdje je najviša razina slaganja (ocjene 5 i 4) dosegla čak 42%, dok je još 34% dalo ocjenu 3.

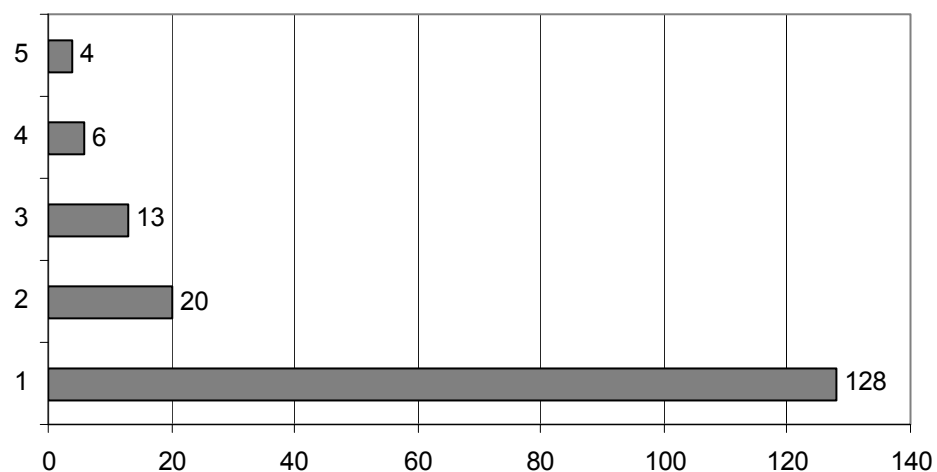
Osim spomenutoga, studenti su u istoj anketi upozorili na neke od problema o kojima bi valjalo voditi računa, a tiču se organizacije i izvedbe studijskog programa:

- prevelike nastavne skupine
- potreba da u ocjenu pojedinog kolegija ulaze svi vidovi sutudentske aktivnosti (seminari, dolazak na predavanja i dr.)
- pasivan položaj studenata kao onih kojima se isključivo "predaje"
- nedovoljan broj izbornih predmeta
- nedostatak dostupne kvalitetne recentne stručne literature
- kolizije
- pretrpan i loše organiziran raspored

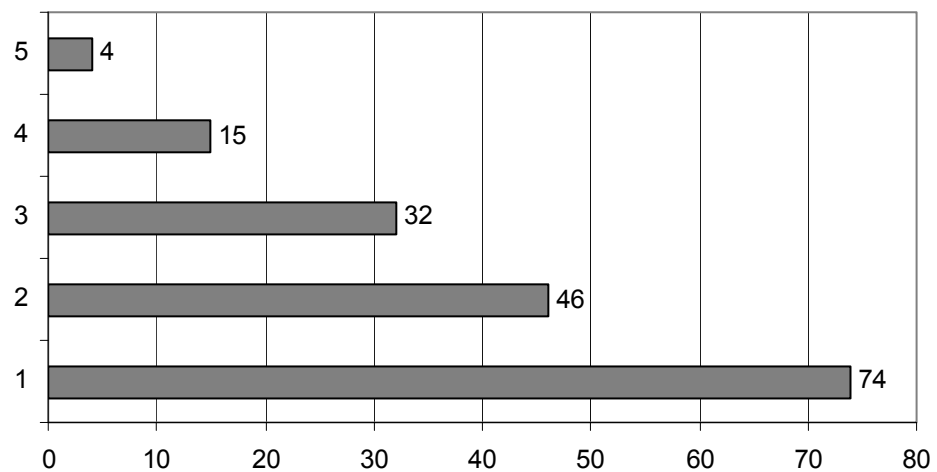
Iz navedenih se podataka može zaključiti da bi se uspješnost studiranja mogla povećati daljnjim nastojanjem na poboljšanju kvalitete organizacije studija (kadrovska popunjenost, kvaliteta nastave, dostupnost ispitne literature, vlastita jedna ili više učionica Odsjeka za povijest, jednopredmetni studij povijesti i dr.). Također se može pretpostaviti da bi se mjerama koje bi rezultirale poboljšanjem načina organizacije studija smanjio stres kojega studenti osjećaju.

Detaljnije podatke o razlozima koji su otežavali uspješno studiranje vidjeti u slikama koje slijede.

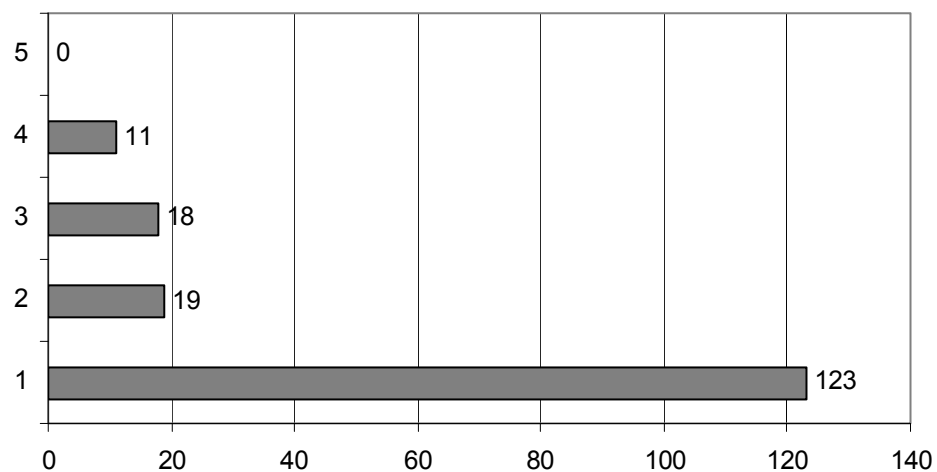
Slika 6a - 7. Zdravstveni problemi

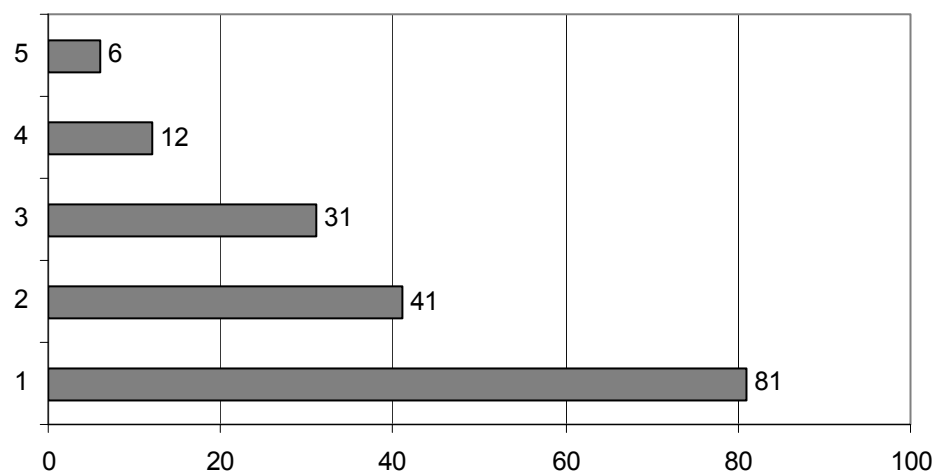
Slika 6a - 8. Financijski problemi

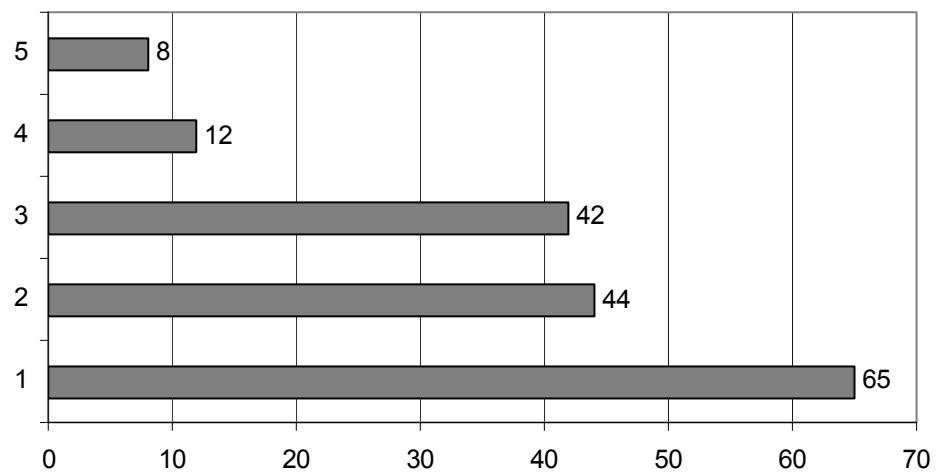
Slika 6a - 9. Obiteljski problemi

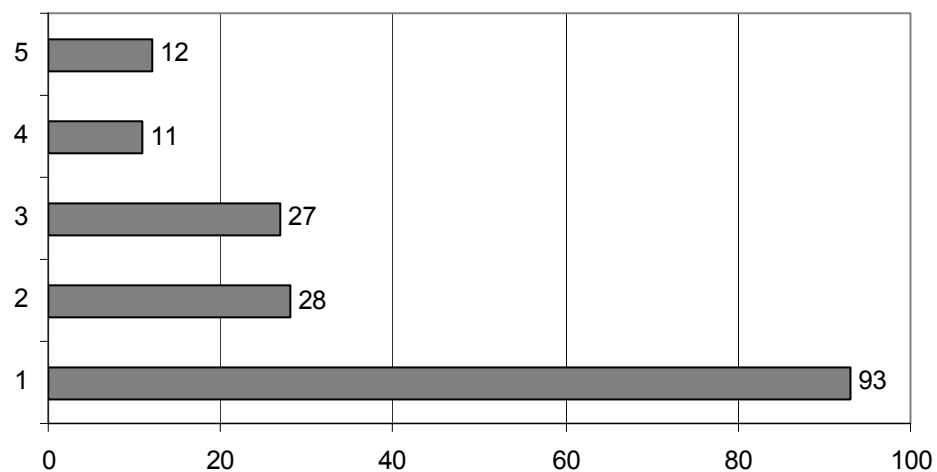
Slika 6a - 10. Privatni problemi

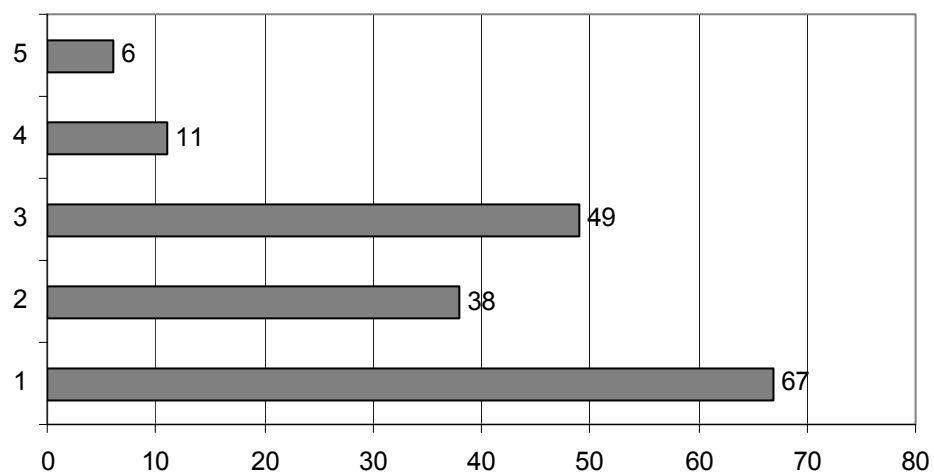
Slika 6a - 11. Druge obveze

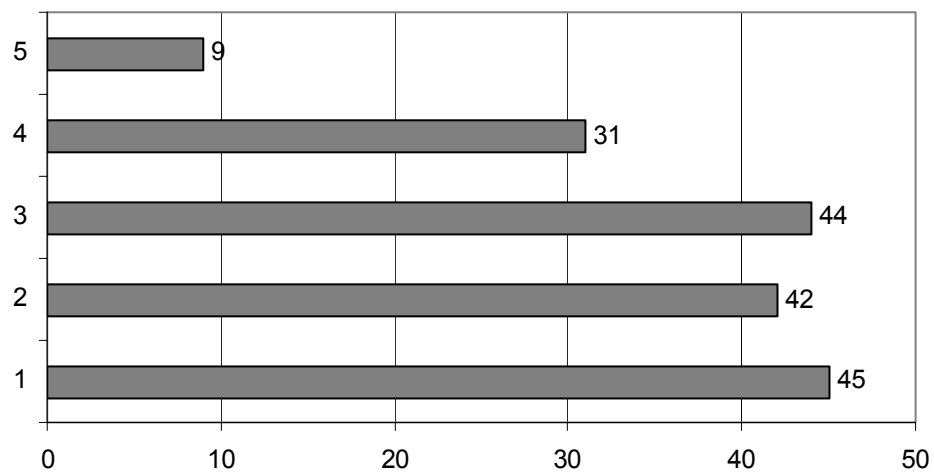
Slika 6a - 12. Putovanje do mjesta studiranja

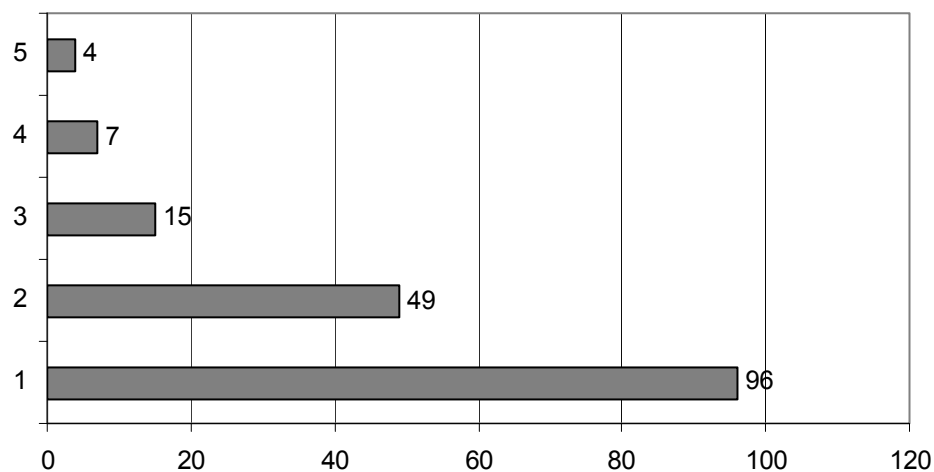
Slika 6a - 13. Sadržaj studija mi se nije svidio

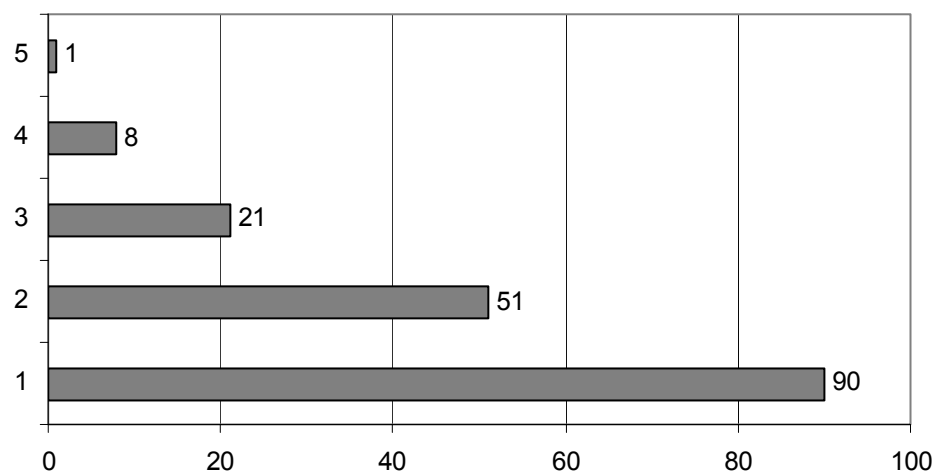
Slika 6a 14. Studiranje je za mene bilo stresno

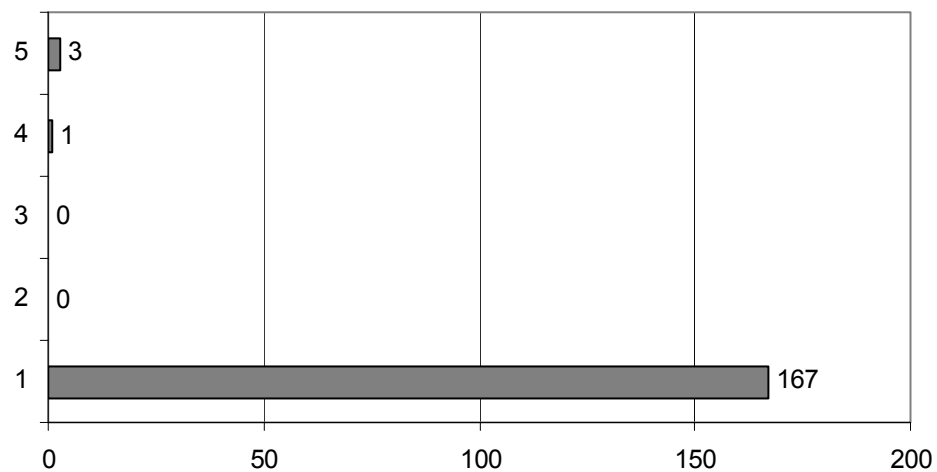
Slika 6a - 15. Neslaganje s jednim ili više profesora

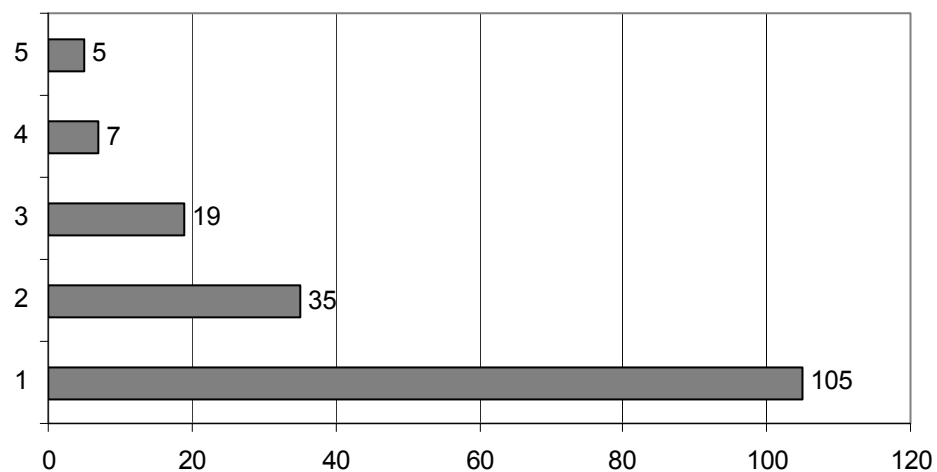
Slika 6a - 16. Bilo mi je teško pratiti gradivo

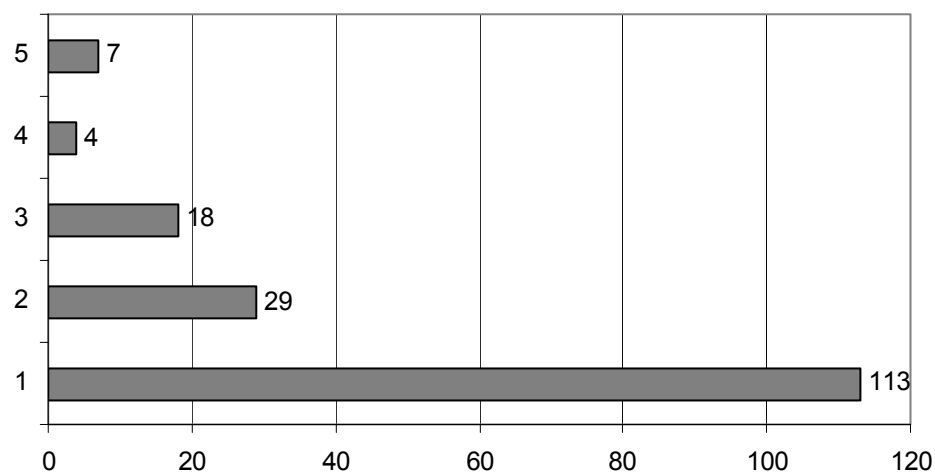
Slika 6a - 17. Nisam ostvario/la pravo na sve potpise

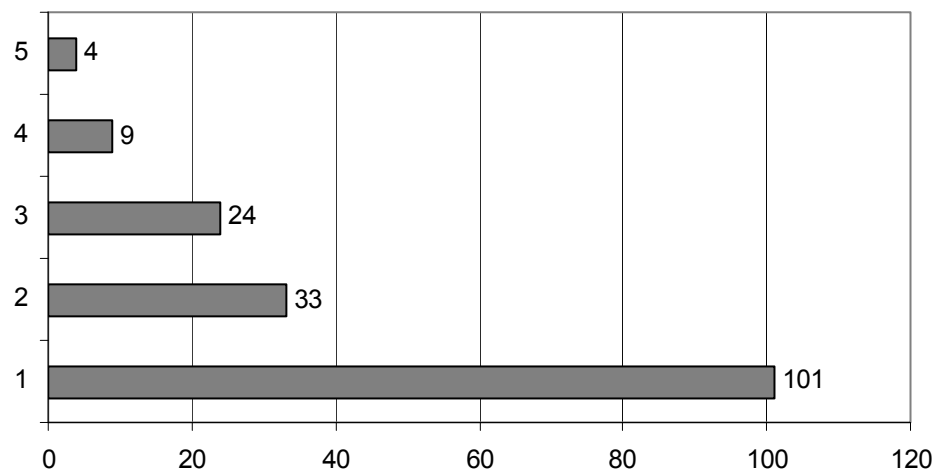
Slika 6a - 18. Zahtjevi studija su za mene bili preveliki

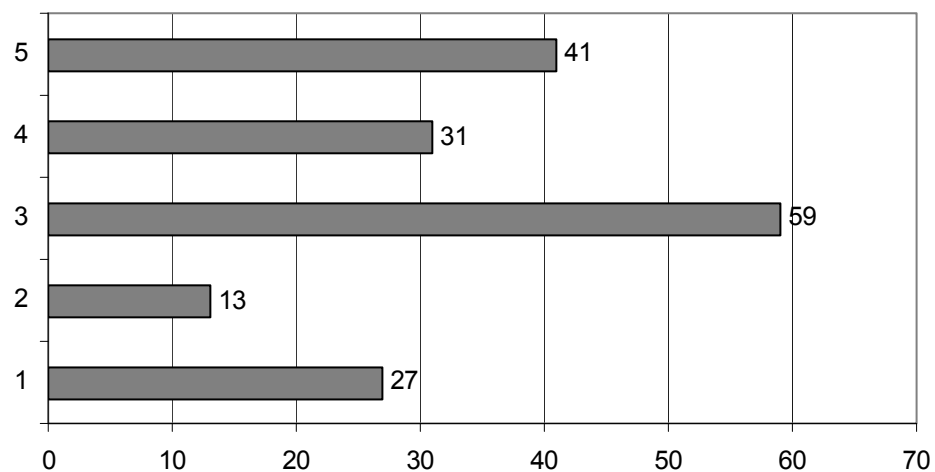
Slika 6a - 19. Neki drugi studij me više zanima

Slika 6a - 20. Problemi s učenjem

Slika 6a - 21. Ne odgovara mi način organizacije studija

Određeni podaci o odnosu studenata povijesti prema studiju prikupljeni su i putem nama dostupne studentske ankete provedene u ljetnom semestru ak. god. 2007./2008.

Varijable su procjenjivane pomoću skale od 1 do 5 gdje je 1=neodgovarajuće, a 5= odgovarajuće

Tablica 6a - 10. Procjena nastavnog procesa s aspekta studenta na temelju rezultata studentske ankete (N=168) provedene u ljetnom semestru ak. god. 2007./2008.

Varijabla	M
Zanima me područje koje predaje nastavnik	4,1
Smatram da sam u dovoljnoj mjeri pohađao nastavu	4,6
Redovito sam se pripremao za praćenje nastave	3,6
Na vrijeme sam izvršavao obveze na ovom kolegiju	4,4
Pozorno sam pratio nastavu	4,2
Nastojao sam aktivno sudjelovati u nastavi	3,6
Korektno sam se ponašao u komunikaciji s nastavnikom	4,8
Kada mi nešto nije bilo jasno, pitao sam nastavnika	3,6
Samostalno sam tražio dodatne izvore podataka o gradivu iz ovog kolegija	3,5
Moja su očekivanja od ovog kolegija ispunjena	4,1

Na osnovu gore navedenih podataka može se zaključiti da studenti svoje sudjelovanje u nastavi ocjenjuju relativno visoko tj. pozitivno uz napomenu da je nešto lošije ocijenjen dio pitanja koja se odnose na samostalni rad i inicijativu koja bi potekla od samih studenata što se slaže s općim dojmom o prevladavajućoj pasivnoj ulozi studenata u nastavnom procesu.

Kakva je učinkovitost studija iz aspekta uspješnosti završavanja i trajanja studija?

Tablica 6a - 11. Broj upisanih i diplomiranih studenata povijesti (**god. upisa u I. god. 2002./2003.**), prolaznost studenata te broj studenata koji su diplomirali u roku

Naziv studijskog programa	I. godina			II. godina			III. godina			IV. godina	
	Upisali	Dovršili	Prolaznost (%)	Upisali	Dovršili	Prolaznost (%)	Upisali	Dovršili	Prolaznost (%)	Upisali	Diplomirali u roku
Hrvatski i povijest	19	17	89	17	17	100	17	17	100	17	5
Engleski i povijest	15	14	93	14	12	86	12	12	100	11	3
Njemački i povijest	14	11	79	11	9	82	9	8	89	8	1
Ukupno	48	41	85	42	38	90	38	37	97	36	9

Tablica 6a - 12. Broj upisanih i diplomiranih studenata povijesti (**god. upisa u I. god. 2003./2004.**), prolaznost studenata te broj studenata koji su diplomirali u roku

Naziv studijskog programa	I. godina			II. godina			III. godina			IV. godina	
	Upisali	Dovršili	Prolaznost (%)	Upisali	Dovršili	Prolaznost (%)	Upisali	Dovršili	Prolaznost (%)	Upisali	Diplomirali u roku
Hrvatski i povijest	19	12	63	12	9	75	9	9	100	9	-
Engleski i povijest	16	16	100	17	17	100	17	17	100	17	-
Njemački i povijest	17	12	71	12	10	83	10	9	90	9	-
Pedagogija i povijest	12	12	100	12	11	92	11	11	100	11	4
Ukupno	64	52	81	53	47	89	47	46	98	46	4

Tablica 6a - 13. Broj upisanih i diplomiranih studenata povijesti (**god. upisa u I. god. 2004./2005.**), prolaznost studenata te broj studenata koji su diplomirali u roku

Naziv studijskog programa	I. godina			II. godina			III. godina			IV. godina	
	Upisali	Dovršili	Prolaznost (%)	Upisali	Dovršili	Prolaznost (%)	Upisali	Dovršili	Prolaznost (%)	Upisali	Diplomirali u roku
Hrvatski i povijest	6	4	67	4	4	100	4	4	100	4	-
Engleski i povijest	20	19	95	19	19	100	19	19	100	18	-
Njemački i povijest	21	16	76	16	16	100	16	16	100	16	-
Pedagogija i povijest	10	10	100	11	11	100	11	11	100	11	-
Filozofija i povijest	7	7	100	7	7	100	7	7	100	7	-
Ukupno	64	56	88	57	57	100	57	57	100	56	0

Tablica 6a - 14. Broj upisanih i diplomiranih studenata povijesti (**god. upisa u I. god. 2005./2006.**), prolaznost studenata te broj studenata koji su završili preddiplomski studij u roku

Naziv studijskog programa	I. godina			II. godina			III. godina	
	Upisali	Dovršili	Prolaznost (%)	Upisali	Dovršili	Prolaznost (%)	Upisali	Završili preddiplomski studij u roku
Hrvatski i povijest	27	18	67	8	8	100	8	8
Engleski i povijest	14	4	29	4	3	75	3	3
Pedagogija i povijest	22	21	95	21	21	100	21	21
Filozofija i povijest	32	14	44	14	13	93	13	13
Ukupno	95	57	60	47	45	96	45	45

S obzirom na gore navedene podatke (Tablice 6a - 10-13) ne može se biti potpuno zadovoljan učinkovitošću studija predbolonjskih generacija. Naime, u posljednje tri predbolonjske generacije prolaznost u višu godinu studija bila je relativno visoka (preko 80, pa čak uglavnom i preko 90%). Do izraženijeg osipanja studenata dolazilo je uglavnom na prijelazu s prve na drugu godinu studija, a što se tiče studijskih kombinacija najizraženije je osipanje studenata njemačkog jezika i književnosti i povijesti. Kao velik problem pokazao se izuzetno mali broj studenata koji su studij uspješno završili u roku, tj. do isteka apsolutnog staža. Među studentima povijesti koji su studij upisali 2002./2003. u roku je diplomiralo svega 25% onih koji su pisali četvrtu godinu studija, onih koji su studij upisali 2003./2004. samo je 9% studenata koji su upisali četvrtu godinu uspješno diplomirati u roku, a od studenata koji su studij upisali 2004./2005. **nijedan nije diplomirao u roku.** Za razliku od toga, **svi studenti** povijesti prve bolonjske generacije (god. upisa 2005./2006.) koji su upisali treću godinu preddiplomskog studija taj su **studij završili u roku.** Ovaj podatak upućuje na opravdanost prelaska na bolonjski sustav.

Gore navedeni podaci koji se odnose na studente povijesti uglavnom su na razini onih koji su u Samoanalizi utvrđeni na razini Fakulteta te ni po čemu od njih bitno ne odstupaju.

Koliko je studenata išlo na usavršavanje u inozemstvo u protekle tri godine, koliko ih je sudjelovalo na skupovima i konferencijama, koliko su angažirani u izvannastavnim aktivnostima (časopisi i sl.), koliko ih ima stipendiju, koliko ih je dobilo neke nagrade, koliko ih je uključeno u projekte...? Omogućuje li im studijski program sve navedeno?

Nijedan student povijesti u protekle tri godine nije išao na **usavršavanje** u inozemstvo. Studij izvan države u ak. god. 2010./2011. dogovoren je za dvoje studenata povijesti (u Grazu i Brnu), a još nekoliko studenata u fazi je pripreme i planiranja.

Studenti povijesti sudjelovali su u sljedećim **seminarima**:

- 2007 Berlin, Germany: Summer Seminar "Thinking Europe - Self-Perception of Europe in History" (sudjelovalo je dvoje studenata)
- **2007 Osijek, Croatia: New Year's Seminar "War" - ovaj je seminar organizirala udruga studenata povijesti ISHA-Osijek (u organizaciji i radu sudjelovalo je 14 studenata povijesti)**
- 2009. Utrecht, The Netherlands: Summer Seminar "Comparative History of Religion" (sudjelovala su četiri studenta)
- 2010 Marburg, Germany: Weekend Seminar "Being a Historian" (sudjelovao jedan student)
-

Studenti povijesti sudjelovali su na sljedećim **konferencijama**:

- 2009 Zagreb, Croatia: Conference "Turning Points in History" (sudjelovala su četiri studenta)
- 2010 Helsinki, Finland: Conference "Integration Throughout History" (sudjelovalo je troje studenata)

Osim na seminarima i konferencijama u organizaciji ISHA-e studenti povijesti iz Osijeka sudjelovali su i na nekoliko sličnih događanja organiziranih od strane kolega s Filozofskog fakulteta u Zadru, Hrvatskih studija iz Zagreba itd.

Dio studenata povijesti vrlo je aktivno uključen u različite **izvannastavne aktivnosti** među kojima posebno treba istaknuti rad u udruzi studenata povijesti ISHA-Osijek koja je dio međunarodne udruge studenata povijesti ISHA. U radu ISHA-Osijek aktivno u svim aktivnostima sudjeluje redovito petnaestak studenata povijesti, ali je broj članova i onih koji povremeno sudjeluju u nekim aktivnostima znatno veći.

Članovi udruge pokrenuli su i popularnoznanstveni časopis studenata povijesti i drugih društvenih i humanističkih znanosti *Essehist*. Prvi je broj objavljen u prosincu 2009. godine, a drugi je broj u završnoj fazi priprema te se njegova objava planira za jesen 2010. godine.

Studenti povijesti iz Osijeka ostvarili su kontakt i suradnju s kolegama iz Hrvatske i Europe u čijim časopisima objavljuju svoje radove. Jedanaesti broj Carnivala, časopisa kojeg izdaje ISHA, tiskan je u Osijeku 2010. godine.

Studenti povijesti trenutno nisu uključeni niti u jedan **projekt**. U pripremi je susret studenata povijesti iz Hrvatske koji bi se trebao održati u Osijeku. Razmatra se i realizacija radionice na temu metodike nastave povijesti u suradnji s Muzejom Slavonije.

Ne raspoložemo podacima o stipendijama i nagradama studenata povijesti.

Na osnovu gore neavedenih podataka, može se zaključiti da su studenti povijesti relativno intenzivno angažirani u određenim oblicima izvannastavnih aktivnosti. Međutim, valja primijetiti da se većina ovih aktivnosti odvija preko udruge ISHA-Osijek, a ne preko i/ili uz potporu, pomoć i inicijativu samoga Odsjeka za povijest. Stoga se može zaključiti da bi Odsjek za povijest trebao aktivnije sudjelovati u raznovrsnim izvannastavnim aktivnostima, a kao posebno velik nedostatak može se navesti nepostojanje razmjene studenata povijesti u inozemstvu ili hrvatskim sveučilištima te nepostojanje projekata u koje bi mogli biti uključeni i studenti.

Kakva je razina zadovoljstva studenata sadržajem i izvedbom studijskog programa?

Procjena je provedena na osnovu podataka nama dostupne studentske ankete provedene u ljetnom semestru ak. god. 2007./2008.

Varijable su procjenjivane pomoću skale od 1 do 5 gdje je 1=neodgovarajuće, a 5= odgovarajuće

Tablica 6a - 15. Procjena uvjeta odvijanja nastave na temelju rezultata studentske ankete (N=168) provedene u ljetnom semestru ak. god. 2007./2008.

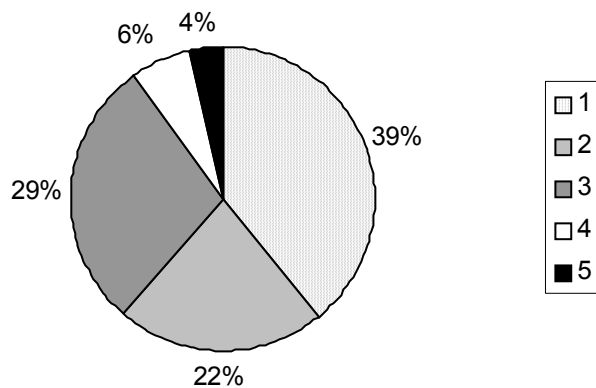
Varijabla	M
Procijenite vrijeme održavanja nastave	4,3
Procijenite trajanje nastave	4,3
Procijenite veličinu nastavne skupine	4,3
Procijenite mjesto održavanja nastave (veličina prosotra, izgled prostora itd.)	4,0
Procijenite tehničku opremljenost (dostata broj računala, dostupnost različitih medija i ispravnost pomagala itd.)	4,0

Iz gore navedenih podataka može se zaključiti da je razina zadovoljstva studenata uvjetima odvijanja nastave relativno velika.

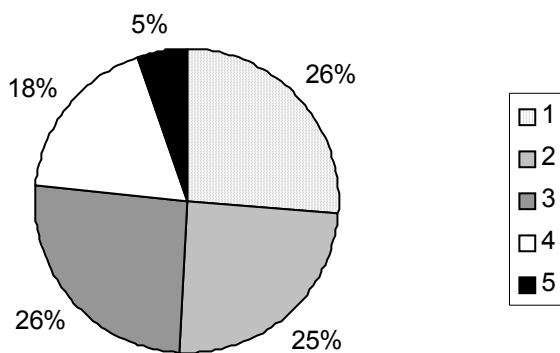
Određeni podaci o razini zadovoljstva studenata sadržajem i izvedbom studijskog programa mogu se izvesti iz podataka prikupljenih u ljetnom semestru ak. god. 2009./2010. na osnovu *Ankete o razlozima predrugog i neuspješnog studiranja*.

Anketirani studenti su uz ponuđene tvrdnje zaokruživali jedan od navedenih odgovora (1, 2, 3, 4, 5), pri čemu 1 = uopće ne, a 5 = izrazito.

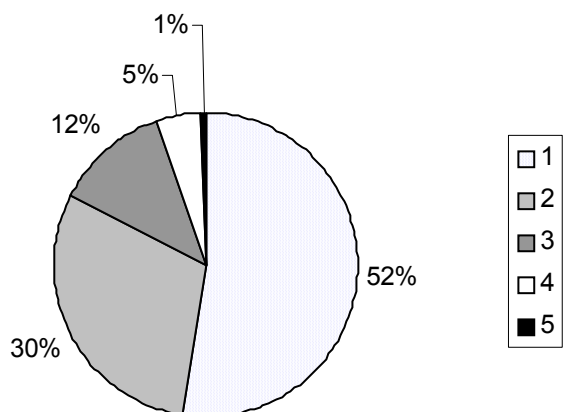
Slika 6a 22. Sadržaj studija mi se nije svidio

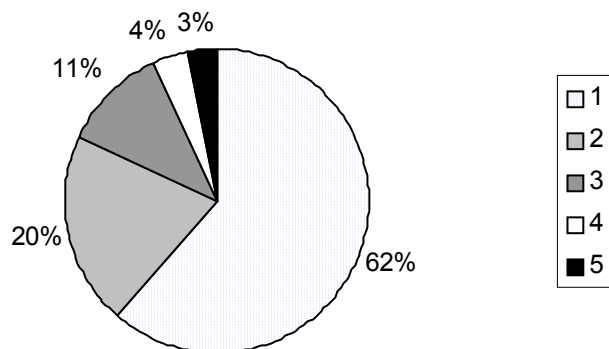
Slika 6a - 23. Studiranje je za mene bilo stresno

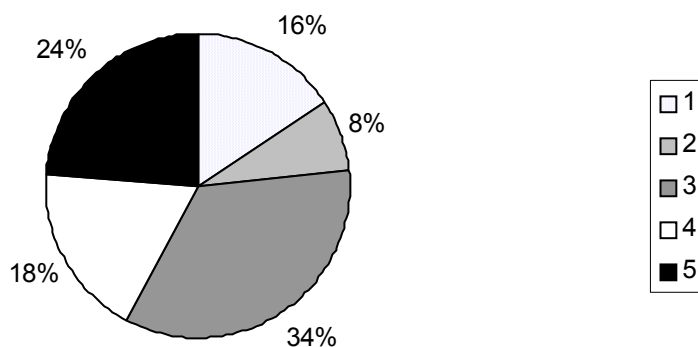
Slika 6a - 24. Bilo mi je teško pratiti gradivo

Slika 6a - 25. Zahtjevi studija su za mene bili preveliki

Slika 6a - 26. Ne odgovara mi način organizacije studija

Podaci na gornjim slikama prikazani su i na slikama 6a - 13, 14, 16, 18, 21.

Prema gore prikazanim podacima studenti su relativno zadovoljni sadržajem studija (samo 4% anketiranih studenata sadržaj se izrazito nije svidio), gradivo ne smatraju teškim za pratiti (samo 1% anketiranih studenata gradivo je ocijenilo izrazito teškim za pratiti), niti zahtjeve studija smatraju prevelikima (samo je 3% anketiranih studenata zahtjeve studija smatralo izrazito prevelikima). Lošija je procjena razine stresa studiranja i načina organizacije studija, a ovi su podaci komentirani u točki ove samoanalize u kojoj se razmatraju razlozi predugog ili neuspješnog studiranja i odljeva studenata.

6b. Nastavnici

Koliko je stalno zaposlenih nastavnika u znanstveno-nastavnom i nastavnom zvanju? Omogućuje li navedeni broj nastavnika kvalitetno izvođenje studijskog programa?

Na Odsjeku za povijest u ak. god. 2009./2010. stalno su zaposlena **3 nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju**, dva docenta i jedan redoviti profesor. Također su zaposlena 2 viša asistenta te 6 asistenata, od čega ih je 3 znanstvenih novaka (2 viša asistenta i 1 asistent).

Navedeni broj zaposlenih nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju nije ni približno dovoljan za kvalitetno izvođenje studijskog programa (u ak. god. 2009./2010. bilo je izvedeno **48 nastavnih predmeta**, s ukupno **945 sati predavanja i 1005 sati seminara** što je ukupno **3397,5 norma sati**.

Tablica 6b - 1. Ukupna opterećenja nastavnika, asistenata i vanjskih suradnika (prema tipu nastavnog sata, preračunato u norma sate) na Odsjeku za povijesti za ak. god. 2009./2010.

	P	V	S	Ukupno norma sati	Ukupna opterećenja (maksimalno zaduženje)
Nastavnici u znanstveno-nastavnom zvanju	420	0	90	975	675
Viši asistenti	105	0	240	570	300
Asistenti	0	0	615	922,5	900
Ukupno	525	0	945	2467,5	1875

Iz gornje se tablice može vidjeti da razlika norma sati u odnosu izvedbenog plana i norma sati nastave koje izvode zaposlenici Odsjeka za povijest (**3397,5 - 2467,5**) iznosi **930 norma sati**, iz čega proizlazi da dio nastave moraju izvoditi vanjski suradnici. Također je vidljivo da kod nastavnika u znanstveno-nastavnom i nastavnom zvanju i viših asistenata postoji **veće opterećenje nastavom od ukupnog opterećenja (maksimalno zaduženje)** koje prelazi i predviđenih 20%. Razlika između norma sati u odnosu izvedbenog plana i maksimalnog zaduženja nastavnika (**3397,5 - 1875**) iznosi **1522.5** iz čega proizlazi potreba za novim nastavnicima koji bi mogli zamijeniti vanjske suradnike. Dio ovih problema riješit će se kada viši asistenti i asistenti ostvare uvjete za znanstveno-nastavno zvanje.

Koji je broj vanjskih suradnika?

Tijekom ak. god. 2009./2010. na Odsjeku za povijest bilo je angažirano **9 vanjskih suradnika** (3 docenta, 1 izvanredni profesor i 5 redovitih profesora), što znači da **broj vanjskih suradnika u znanstveno-nastavnom zvanju dvostruko premašuje broj zaposlenih nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju**. Vanjski su suradnici izvodili nastavu i seminare iz **22 nastavna predmeta**. Prema izvedbenom planu nastava povjerena vanjskim suradnicima obuhvaćala je 420 sati predavanja i 60 sati seminara.

Koji je omjer studenata i stalno zaposlenog nastavnog osoblja (uključujući asistente)?

Na Odsjeku za povijest je **11** stalno zaposlenog nastavnog osoblja, a broj studenata povijesti je **239** (140 na preddiplomskom studiju i 99 na diplomskom studiju) što znači da je omjer **1:22**. Ovaj se omjer može smatrati prihvatljivim budući da ne prelazi maksimalno preporučeni omjer 1:30, ali je i daleko više od idealno preporučenoga 1:10.

Kakva je procjena kvalitete nastavnog rada nastavnika?

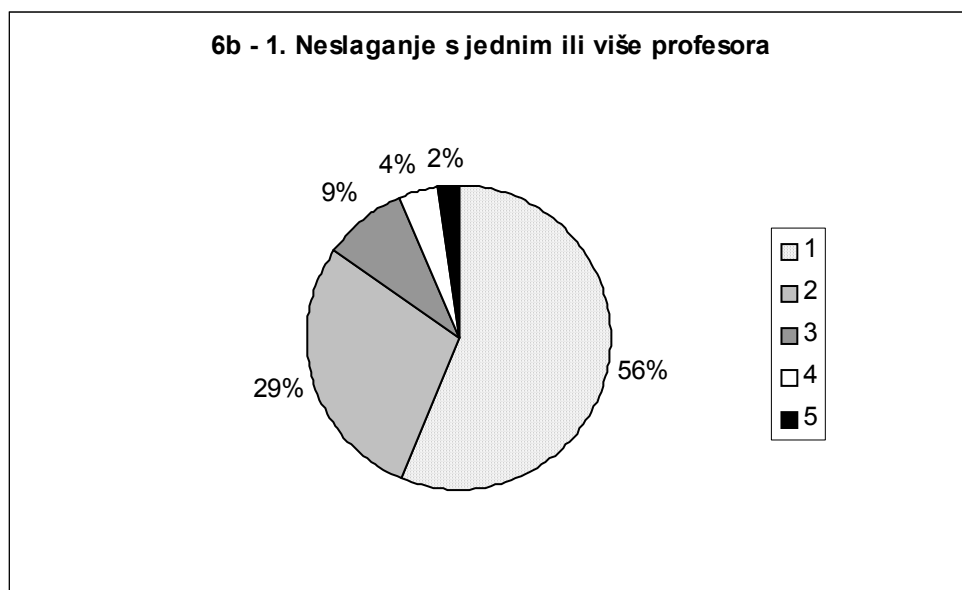
Tablica 6b - 2. Procjena razine kvalitete nastavnog rada nastavnika i asistenata na Odsjeku za povijesti od strane studenata povijesti na temelju rezultata studentske ankete (N=168) provedene u ljetnom semestru ak. god. 2007./2008.

Varijabla	M
Obavještava studente o nastavnim ciljevima	4,4
Obavještava studente o sadržajima koji će se predavati	4,5
Upućuje studente u obveze koje trebaju ispuniti	4,4
Obavještava studente o načinu provedbe ispita / kolokvija	4,4
Navodi jasne kriterije procjene rada studenata	4,1
Pokazuje dobro poznavanje sadržaja kolegija	4,5
Izlaže na jasan i razumljiv način	4,5
Način je izvođenja nastave odgovarajući	4,2
Daje studentima povratnu informaciju o njihovom radu	4,1
Potiče studente na aktivnost	4
Upućuje na izvore informacija o gradivu	4,4
Dostupan je za konzultacije	4,3
Korektan je u komunikaciji sa studentima	4,4
Pristupačan je i susretljiv	4,5
Otkazuje nastavu bez najave	1,6
Nadoknađuje otkazanu nastavu	4,5

Na temelju gore navedenih podataka može se zaključiti da su studenti povijesti vrlo visoko procijenili razinu stručnih i pedagoških kompetencija nastavnika na Odsjeku za povijesti, a koja je vrlo slična onoj na razini Fakulteta (vidi Samoanalizu).

Na sličan zaključak navodi i podatak iz *Ankete o razlozima predugog i neuspješnog studiranja* provedene u ljetnom semestru ak. god. 2009./2010. gdje se može vidjeti da se samo 6% studenata povijesti ocijenilo da se izrazito slaže s tvrdnjom o postojanju neslaganja s jednim ili više profesora (vidi Sliku 6b - 1 u ovoj samoanalizi).

Anketirani studenti su uz ponuđene tvrdnje zaokruživali jedan od navedenih odgovora (1, 2, 3, 4, 5), pri čemu 1 = uopće ne, a 5 = izrazito.

Kakvo je opterećenje nastavnika: odnos nastavnog (priprema za nastavu, nastava - norma sati, konzultacije, praćenje studenata, ispiti, mentorstvo) i znanstvenog rada?

Na osnovu dostupnih podataka nije moguće točno i egzaktno procijeniti odnos znanstvenog i nastavnog rada, ali s obzirom na podatke naveden u tablici 6b - 2 ove samoanalize, a koja ukazuje na veliko ukupno opterećenje nastavnika, kao i s obzirom na gore navedeni omjer studenata i stalno zaposlenog nastavnog osoblja na Odsjeku za povijest (1:22), može se zaključiti da stalno zaposleno osoblje Odsjeka veći dio svojega radnoga vremena posvećuju nastavnom radu. Na razini Fakulteta u Samoanalizi je iznesen podatak da nastavnici koji rade prema bolonjskim programima posvećuju nastavnom radu prosječno preko 60% svoga radnog vremena, ali se može pretpostaviti da je na Odsjeku za povijest taj postotak možda i veći budući da stalno zaposleno osoblje osim nastave i priprema za nastavu redovito održava konzultacije (najmanje 1 sat tjedno), prati rad studenata, održava ispite te su mentori pri izradi završnih i diplomskih/magistarskih radova studenata.

Primjerice, od svih studenata povijesti (dvopredmetni studij) koji su uspješno završili preddiplomski studij, **njih čak 79% odabralo je pisanje završnog rada iz povijesti**, a ne iz drugog predmeta iz studijske kombinacije. Tako je do sada preddiplomski dvopredmetni studij povijesti uspješno završilo 98 studenata, a završni rad iz povijesti odabralo je njih 77 (pri tome su za 38 završnih radova mentori bili nastavnici na Odsjeku za povijest, a za 39 završnih radova vanjski suradnici na Odsjeku za povijest).

Opseg i kvaliteta znanstvenog rada djelatnika Odsjeka za povijest može se smatrati zadovoljavajućom, a izražena je u sljedećoj tabeli:

Tabela 6b - 3. Struktura i broj radova za znanstveno područje povijesti za razdoblje siječanj 2004.-prosinac 2008. te podaci za 2007. godinu.

Kategorija rada	BROJ RADOVA	
	siječanj 2004.-prosinac 2008.	2007. godina
Autorske knjige	5	1
Uredničke knjige	2	2
Poglavlja u knjizi	2	3
Udžbenici i skripte	2	1
Izvorni znanstveni radovi i pregledni radovi u CC-časopisima	10	6
Izvorni znanstveni i pregledni radovi u A1	30	2
Izvorni znanstveni i pregledni radovi u A2	15	5
Znanstveni radovi u drugim časopisima	18	14
Ostali radovi u drugim časopisima	18	18
Plenarna izlaganja	21	-
Objavljena pozvana predavanja na skupovima	13	3
Znanstveni radovi u zbornicima s međunarodnom recenzijom	26	2
Drugi radovi u zbornicima s recenzijom	17	4
Radovi u zbornicima skupova bez recenzije	11	-

6 c. Prostor, oprema i novčana sredstva koja su potrebna za izvođenje studijskog programa

U kojoj mjeri postojeći prostori i oprema omogućuju kvalitetnu izvedbu studijskog programa?

Postojeći prostori omogućuju minimalne uvjete za kvalitetnu izvedbu studijskog programa na Studiju povijesti. Prostori (učionice) za odvijanje nastave i seminara su klasične, a u uporabi u stalnoj koliziji s drugim studijskim grupama (nastavama), dok je oprema minimalna za potrebe

nastave. Nedovoljan je broj kabineta za kvalitetan rad nastavnika i asistenata. Sada su za Odsjek za povijest namijenjena dva kabineta (soba br. 13 veličine 18,18 m² u kojoj su smještene dva nastavnika, soba broj 79 veličine 15,60 m² u kojoj je smješten jedan nastavnik i pet asistenata te soba 88 veličine 16 m² u kojoj su smještene četiri asistenta te se ovaj kabinet dijeli s nastavnicom druge studijske grupe), što je nedovoljno. Naime, ukupno 13 nastavnika i asistenata na raspolaganju ima svega tri kabineta s ukupnom površinom od 49,78 m² odnosno 3,83 m² po nastavniku.

Koja su poboljšanja nužna?

Nužna su slijedeća poboljšanja:

Nedostaju minimalno četiri stalne učionice (predavaonice) za potrebe nastave i seminara povijesti, posebno za seminarski rad u grupama.

Nastavna oprema bi trebala biti u učionicama, osim npr. LCD projektora i računala, potrebne su povijesne mape i karte, grafikoni i nastavni izvori (temeljna literatura).

Kabineti bi morali biti na fakultetu razdijeljeni tako (kao npr. na Pravnom i Ekonomskom fakultetu u Osijeku) da barem redoviti i izvanredni profesori imaju posebne samostalne kabinete, a ostali nastavnici i asistenti da budu po dvoje u jednom kabinetu razvrstani prema područjima, npr. za stari vijek, srednji vijek, novi vijek i suvremeno doba te pomoćne predmete povijesti. Pored fakultetske knjižnice, kabineti bi trebali biti opremljeni temeljnom stručnom literaturom, dakako računalima, skenerima, kopirnim aparatima i printerima.

Potrebno je (financijski) omogućiti nastavnicima da aktivno sudjeluju na znanstvenim simpozijima u zemlji i inozemstvu, objavljuju znanstvene radove te se tako stručno usavršavaju i ispunjavaju uvjete za napredovanje u zvanju. Treba omogućiti svestraniju razmjenu znanja, sposobnosti i aktivnosti nastavnika i studenata sa drugim fakultetima i sveučilištima u zemlji i inozemstvu, npr. oglednim predavanjima nastavnika, razmjenom nastavnika, organiziranjem zajedničkih simpozija i znanstvenih studija (preddiplomskih, diplomskih i doktorskih), objavljivanjem znanstvenih radova nastavnika i asistenata u znanstvenim časopisima i drugim vidovima suradnje.

Je li studijski program financijski zahtjevan?

Studijski program povijesti nije financijski pretjerano zahtjevan, a trenutno je jedna od većih financijskih stavki relativno velik broj vanjskih suradnika što je nužno s obzirom na postojeći broj nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju (vidi točku 6b ove Samoanalize). Zbog toga, ali prvenstveno zbog povećanja kvalitete studija, trebalo bi financijski i na druge načine podupirati što brže stjecanje znanstveno-nastavnih zvanja.

6 d. Suradnja s drugim ustanovama

Postoji li suradnja s drugim ustanovama (fakulteti, instituti, škole, knjižnice, muzeji, arhivi, bolnice...) u izvođenju programa? Kakva je kvaliteta suradnje?

Suradnja s drugim ustanovama postoji na studiju povijesti, a posebno je dobro izražena prema drugim fakultetima (u zemlji i inozemstvu) npr. s Odjelom za povijest Sveučilišta u Zadru, Filozofskim fakultetom u Tuzli i dr., Hrvatskih državnim arhivom u Osijeku, školama (posebice onima u kojima se obavljaju hospitacije), Muzejom Slavonije i Arheološkim muzejom u Osijeku, a sve u konkretnom izvođenju nastave, seminara i školske prakse. Suradnja se razvija i preko stručno-znanstvenih časopisa te objavljivanjem znanstvenih radova, časopisa Odsjeka za povijest i drugih znanstvenih časopisa.

Suradnja bi se trebala proširiti, posebno s drugim fakultetima, arhivima, muzejima u inozemstvu i zemlji, za što nedostaje financijskih sredstava, a bez čega nema stručno-znanstvenog napretka u nastavi.

Svrha nastave povijesti je odgoj i obrazovanje studenta kojima treba, pored nastave, seminara i stručne prakse, omogućiti razmjenu znanja sa studentima povijesti drugih sredina.

7. RAZINA USPOREDIVOSTI STUDIJSKOG PROGRAMA S AKREDITIRANIM SRODNIM STUDIJSKIM PROGRAMOM U HRVATSKOJ I U ZEMLJAMA EU

Procjenite u kojoj je mjeri studijski program usporediv s akreditiranim srodnim studijskim programima u Hrvatskoj i, ako Vam je poznato, u zemljama EU?

Studijski program povijesti je djelomice usporediv s akreditiranim srodnim studijskim programima u Hrvatskoj.

Temeljni predmeti su podjednako zastupljeni, ali se u određenoj mjeri razlikuju s obzirom na raspored nastave istih po semestrima, satnicom i brojem ECTS bodova što, unatoč načelnoj usporedivosti, može otežati vertikalnu mobilnost studenata u nacionalnom prostoru.

Studijski program povijesti je manjoj mjeri usporediv sa sličnim studijima povijesti na međunarodnom prostoru, jer je u svakoj zemlji studij povijesti nacionalni studij (s velikim brojem specifičnih nacionalnih predmeta). Nacionalni predmeti (sadržaji) su posebni i specifični za svaku zemlju, tako i studij povijesti, dok u općim ili svjetskim predmetima povijesti nema izraženijih razlika.

Studijski program povijesti u Hrvatskoj u manjoj je mjeri, iz objektivnih razloga, usporediv u izornoj nastavi. Veća je razlika u vrsti i nazivima te programima izbornih predmeta i u nacionalnom i u međunarodnom prostoru, a također razlike postoje i u broju te ECTS bodovima izbornih predmeta.

Usporedivost studijskog programa povijesti sa zemljama EU djelomice je moguća, što je provjereno na primjerima studija povijesti u Mađarskoj (Pécs), Slovačkoj (Bratislava) i Sloveniji (Maribor), ali i sa zemljama koje još nisu u EU, kao u Srbiji (Novi Sad i Beograd), Bosni i Hercegovini (Tuzla, Banja Luka), Ukrajini (Lavov) i Makedoniji (Skopje) koje su započele tranziciju u tzv. Bolonjski model visokoškolskog obrazovanja.

Jamči li studijski program vertikalnu mobilnost studenata u nacionalnom i međunarodnom prostoru visokog obrazovanja? Jesu li ECTS bodovi podijeljeni na način da omogućuju nacionalnu i međunarodnu mobilnost?

Ni sadržajem ni ECTS bodovima studijski program povijesti ne omogućava u potpunosti mobilnost studenata.

8. PLANovi ZA POBOLJŠANJA

Što i kako poboljšati u studijskom programu?

VRSTA I STRUKTURA STUDIJSKOG PROGRAMA

Već je duže vrijeme izražena želja i potreba i za **jednopedmetnim studijem povijesti**, pored postojećeg dvopedmetnog studija te je u tu svrhu izrađen i program studija. Međutim, ukoliko bi se ustrajalo (iz objektivnih razloga) na dvopedmetnom studiju povijesti valjalo bi ponovno pokrenuti **studijsku kombinaciju mađarskog jezika i povijesti** te među populacijom budućih studenata snažnije promicati upravo upis na ovu studijsku kombinaciju. Naime, ova se studijska kombinacija može smatrati osobito dobrom za studij povijesti u Slavoniji i kontinentalnoj Hrvatskoj uopće te Rijeci, a s obzirom na činjenicu da je mnoštvo povijesnih izvora napisano na mađarskom jeziku te se čuva u mađarskim arhivima što bi ovim svršenim studentima Odsjeka za povijest osiguralo važnu komparativnu prednost u području znanstveno-istraživačkoga rada te ih u tom području učinilo

konkurentijama na tržištu rada. Također bi, iz istih razloga, bilo važno potaknuti (ponovno) pokretanje **studijske kombinacije s njemačkim jezikom**.

Izražena je želja te su provedene određene pripremne aktivnosti za organiziranje **doktorskog studija povijesti**, kao samostalnog, ili interdisciplinarnog studija povijesti, prava i srodnih studija na Sveučilištu.

Kako sadašnji studijski program Katedre za povijest nema potpuno jasno postavljene **ciljeve i misiju**, pa prema tome nije u potpunosti usklađen s misijom i strateškim ciljevima Sveučilišta, odnosno Filozofskog fakulteta, potrebno je najprije jasno definirati ciljeve i misiju studija povijesti pa ih u potpunosti uskladiti s misijom i ciljevima Filozofskog fakulteta, odnosno Sveučilišta u cjelini.

U studijskom programu povijesti potrebno je jasno odrediti **kriterije upisa** studenata te jasno odrediti **upisne kvote** (što je potrebno uskladiti s podacima kontinuiranog praćenja stanja na tržištu rada).

Radi kvalitetne provedbe studijskog programa nužno je **povećati broj izbornih predmeta**, posebice na preddiplomskom studiju povijesti, budući da postojeći (s obzirom na broj izbornih predmeta koji su studenti obvezni odabrati te broj studenata) ne zadovoljava potrebe. Iz tih razloga broj studenata koji upisuju određeni izborni predmet najčešće daleko premašuje preporučeni, a studenti su u izboru ograničeni na način da su većinu izbornih predmeta prisiljeni "odabrati" (zbog premalog ukupnog broja ponuđenih) čime se dovodi u pitanje princip izbornosti.

Potrebno je učiniti manju **korekciju rasporeda kolegija po semestrima** radi postizanja kronološkog kontinuiteta u obradi nastavnih sadržaja i povećanja njihove razumljivosti.

Nužno je za sve kolegije studijskog programa povijesti (što sada nije slučaj) utvrditi **ishode učenja, cilj kolegija i preporučenu literaturu** te kolegije opisati prema ključnim tematskim područjima, a za sve kolegije kod kojih je to moguće, u obveznu ispitnu literaturu uvrstiti što novija izdanja, utemeljena na suvremenim znanstvenim i znanstveno-istraživačkim metodama i s najnovijim znanstvenim spoznajama relevantnima za pojedini kolegij.

Nužno je jasno definirati i opisati **kriterije za stjecanje ECTS bodova** te ih uskladiti s obzirom na opterećenje studenata i njihove obveze koje proizlaze iz opisa kolegija. Važno je same studente upoznati s definiranim kriterijima.

U opisu kolegija potrebno je preciznije odrediti **kriterije vrednovanja** te ih učiniti transparentnima i lako dostupnima studentima (usmeno upućivanje od strane nastavnika i asistenata je poželjno, ali ne bi smjelo biti jedini način upoznavanja studenata s kriterijima vrednovanja).

Potrebno je povećati udio provjere znanja putem **kolokvija** (kako bi se osigurao kontinuitet ispitivanja studenata tijekom semestra) budući da trenutno tek u manjem dijelu kolegija znanje provjerava na taj način. O važnosti ove mjere govori i činjenica da je velik dio studenata povijesti (N=171) anketiranih *Anketom o razlozima predugog ili neuspješnog studiranja* kao jedan od razloga koji otežavaju uspješno studiranje navelo upravo nepostojanje kolokvija iz pojedinih kolegija (česta je i tvrdnja o nedosljednosti provedbe bolonjskog procesa upravo u smislu potrebe za kontinuiranim praćenjem i vrednovanjem studenata tijekom semestra).

Nužno je sustavno i u suradnji s drugim studijima povijesti i sveučilištima u zemlji i inozemstvu, na razini struke, raditi **na podizanju razine usporedivosti studijskih programa** kao nužnog preduvjeta za mobilnost studenata i nastavnika.

STUDENTI

Potrebno je poticati i pomagati **razmjenu i usavršavanje studenata** povijesti u inozemstvu ili hrvatskim sveučilištima kao i dolazak studenata u razmjeni iz inozemstva i drugih hrvatskih sveučilišta na Odsjek za povijesti.

NASTAVNICI

U studijskom programu povijesti moguće je poboljšati razinu odgoja i obrazovanja studenata, a posebno **stručni i znanstveni razvoj, tj. usavršavanje nastavnika i asistenata**.

Postojeće kadrovsko stanje na studiju ne zadovoljava u punoj mjeri, ali nije loše i u kratkoj vremenskoj perspektivi biti će zadovoljavajuće, s obzirom da su trenutno zaposlena tri nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju, dva viša asistenta su pred skorim izborom u znanstveno-nastavno zvanje docenta, a šest asistenata pred obranom doktorata za jednu do dvije godine.

Svi nastavnici i asistenti su dobro raspoređeni prema svojim matičnim predmetima i područjima od starog, srednjeg do novog vijeka te pomoćnim predmetima.

Vanjski suradnici, koji su do sada bili angažirani u velikom broju sve ih je manje, a zamijenit će ih uskoroj perspektivi stalno zaposleni nastavnici povijesti na fakultetu. U svakom slučaju, planira se i nužno je **smanjiti udio nastavnog rada vanjskih suradnika** na Odsjeku, a u tu je svrhu potrebno poticati napredovanje u znanstveno-nastavna zvanja.

Ima trenutno na studiju povijesti još samo potrebe za jednim stalno zaposlenim nastavnikom u znanstveno-nastavnom zvanju za područje suvremene povijesti.

Financijsko stanje bi trebalo poboljšati na fakultetu u odnosu na studij povijesti za razne potrebe, a posebno za stručna usavršavanja nastavnika i asistenata, dakle za njihova učešća na znanstvenim simpozijima i objavljivanjem radova (knjiga, članaka...), a što ne iziskuje veća financijska ulaganja na fakultetu.

Dakako treba omogućiti **stalnu suradnju** (znanstvenu, nastavnu, organizacionu) s drugim ustanovama, prvenstveno fakultetima u zemlji i inozemstvu. Također je potrebno poticati i pomagati mobilnost, odnosno **razmjenu i usavršavanje nastavnika i asistenata** u zemlji i inozemstvu što do sada nije bio slučaj.

PROSTOR I OPREMA

Potrebna je najmanje jedna **specijalizirana učionica** za povijest i još najmanje **dva kabineta** (odnosno da u kabinetu budu najviše dvoje djelatnika), a koji bi bili opremljeni informatičkom opremom i priručnom bibliotekom.

Koja su poboljšanja moguća

- **s obzirom na postojeće kadrovsko i financijsko stanje?**
- **samo uz veća ulaganja?**
- **u suradnji s drugim ustanovama?**

Većinu predloženih poboljšanja moguće je ostvariti bez većih financijskih ulaganja i s postojećim kadrovima na Odsjeku.

Pokretanje jednopredmetnoj i doktorskog studija povijesti trenutno je nešto teže ostvarivo s obzirom na kadrovske prilike, ali bi vrlo brzo, s obzirom na kadrovsku perspektivu, moglo biti ostvarivo, a doktorski studij moguće je (i planirano) ostvariti u suradnji s drugim ustanovama. Poticanja mobilnosti studenata, nastavnika i asistenata moguće je ostvariti samo u suradnji s drugim ustanovama, a ista je suradnja nužna i za podizanje razine usporedivosti studijskih programa.